

Beleidsplan Participatiewet

Afdeling
Samenleving

3 oktober 2014

Inhoudsopgave

0. Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. De Participatiewet en de wet maatregelen WWB	5
2.1 Participatiewet	5
2.2 Wet maatregelen Wwb	5
2.3 Samenhang met de decentralisatie jeugdzorg en Wmo	5
3. Koersbepaling beleidsnota Werk en Inkomen 2013-2016	7
4. Wijzingen werk en inkomen per 1 januari 2015	8
4.1 Kostendelersnorm.....	8
4.2 Afschaffing alleenstaande oudernorm	9
4.3 Afschaffing gemeentelijke toeslagen en inperking gemeentelijke verlagingen	10
4.4 Uniformering verplichtingen en maatregelenbeleid	11
4.5 Tegenprestatie naar vermogen	12
4.6 Afschaffing categoriale bijzondere bijstand / individuele inkomenstoelage	14
4.7 Individuele studietoelage	15
4.8 Oprichting Werkbedrijf Groot Amsterdam	15
4.9 Garantiebanen en quotum	16
4.10 Harmonisering werkgeversinstrumenten	17
4.11 Toekomst Wsw /beschut werk	19
4.12 Bezwaar en beroep	20
5. Financiën	21
5.1 Inschatting nieuwe doelgroep	21
5.2 Participatiebudget	21
5.3 BUIG-budget.....	22
5.4 Gevolgen voor de formatie	23
5.5 Inzet beschikbare middelen	23
6. Cliëntenparticipatie	25
Afkortingen.....	26
Bijlage 1: Actieplan nota Werk en Inkomen 2013-2016	27
Bijlage 2: Advies cliëntenraad Diemen	31
Bijlage 3: Reactie advies cliëntenraad Diemen	37
Bijlage 4: De verordeningen	46

0. Samenvatting

Per 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. In de Participatiewet worden de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong samengevoegd. De gemeente wordt daardoor verantwoordelijk voor een nieuwe doelgroep; mensen met een arbeidsbeperking. Werkgevers hebben zich bereid getoond om mensen met een arbeidsbeperking aan een baan te helpen. Dat geldt ook voor de overheid. Doen zij dat niet dan volgt er een quotum voor alle werkgevers met meer dan 25 werknemers. De sociale werkvoorziening wordt afgebouwd. Bestaande klanten kunnen blijven maar er kunnen geen nieuwe mensen meer instromen. Voor de mensen met een zeer lage verdien capaciteit en waarvoor je van een werkgever niet kan verlangen dat zij hun bedrijf daarop aanpassen komt er de beschut werk voorziening. Een doelgroep die veel overeenkomt met de doelgroep arbeidsmatige dagbesteding in de Wmo (als gevolg van de decentralisatie van een deel van de AWBZ).

De Wet maatregelen Wwb treedt ook in werking op 1 januari 2015. Deze wet scherpt de huidige Wwb op onderdelen aan, de kostendelersnorm en de tegenprestatie worden ingevoerd. Tegelijkertijd wordt er ook meer maatwerk van gemeenten verwacht. De Wwb verdwijnt als op zichzelf staande wet en wordt onderdeel van de Participatiewet.

Beide wetsvoorstellen leiden ertoe dat de verordeningen moeten worden aangepast. Dat is gedaan maar op een aantal onderdelen is afstemming binnen de arbeidsmarktregio verplicht (en wordt er gewacht op aanvullende bepalingen vanuit het Rijk). De komende maanden worden alle zeilen bijgezet om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de decentralisatie. De druk op de tweede helft van 2014 komt ook door deelname aan de pilot voor de vorming van een regionaal werkbedrijf in de arbeidsmarktregio groot Amsterdam. De werkbedrijven moeten de verbindende schakel vormen tussen de gemeenten, UWV en regionale sociale partners. In dit samenwerkingsverband worden bijvoorbeeld werkgevers-instrumenten geharmoniseerd en afspraken gemaakt over de invulling van de garantiebannen.

De decentralisatie Participatiewet gaat gepaard met een bezuiniging. Er moet een bredere doelgroep worden bediend met minder budget. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden over het al dan niet instellen van plafonds, de inzet van extra middelen, prioritaire doelgroepen etc. De gemeenteraad heeft al koers bepaald met het vaststellen van de beleidsnota 'Werk en Inkomen 2013-2016'. Daar waar mogelijk zal zoveel mogelijk de lijn uit die nota aangehouden. Een update van de beleidsvoornemens uit de nota is samen met de verordeningen aan dit beleidsplan toegevoegd.

1. Inleiding

Op 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. In de Participatiewet worden de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samengevoegd. Met de wet wordt beoogd meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, toe te leiden naar werk. Voor wie (nog) niet kan werken is meedoen naar vermogen het doel. Dit kan ook zijn in een beschutte werkomgeving.

De Participatiewet is één van de drie decentralisaties binnen het sociaal domein die met ingang van 1 januari 2015 in werking treden. Besluitvorming over de invoering van de andere twee decentralisaties, de Jeugdwet en de overheveling van een deel van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) naar de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), wordt tegelijkertijd aan de gemeenteraad voorgelegd.

Daarnaast treedt op 1 januari de Wet Maatregelen Wwb in. Met deze wet verandert de huidige Wwb op een aantal punten (de kostendelersnorm, tegenprestatie, individuele inkomenstoelage, etc.). Vanaf 1 januari 2015 is de Wwb geen zelfstandige wet meer maar gaat deze op in de Participatiewet.

De Participatiewet biedt gemeenten op het gebied van ondersteuning naar werk grote beleidsvrijheid. In dit beleidsplan wordt het beleid op hoofdlijnen uiteengezet. De koers is door de gemeenteraad in maart 2013 al bepaald met vaststelling van de Nota Werk en Inkomen 2013-2106. In dit beleidsplan gaat het hooguit om de bijstelling van beleid. In de verordeningen leest u vervolgens de nadere uitwerking in regels die burgers inzicht geven in hun rechten en plichten. Door de participatiewet moeten een aantal verordeningen worden gewijzigd en worden een aantal nieuwe verordeningen toegevoegd. De volgende verordeningen zijn als bijlagen toegevoegd aan dit beleidsplan:

- Afstemmingsverordening (gewijzigd)
- Verordening tegenprestatie (nieuw)
- Verordening individuele inkomenstoelage (nieuw)
- Verordening individuele studietoelage (nieuw)
- Verordening loonkostensubsidie en loonwaarde (nieuw)
- Re-integratieverordening (gewijzigd)
- Verordening cliëntenparticipatie (gewijzigd)

2. De Participatiewet en de wet maatregelen WWB

De langverwachte Participatiewet, waarvan de eerste contouren in 2008 zijn geschetst als de Wet Werken naar Vermogen treedt in werking op 1 januari 2015. Dit geldt ook voor de Wet maatregelen Wwb, die per 1 januari 2015 op een aantal onderdelen wordt aangepast en onderdeel wordt van de Participatiewet.

2.1 Participatiewet

Het doel van de Participatiewet is dat meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan vinden, met minder bureaucratie en regeldruk. Het Rijk haalt hiervoor onder andere de schotten weg tussen de Wwb, de Wsw en de Wajong.

Vanaf 1 januari 2015 is de Wajong er alleen nog voor mensen die volledig en duurzaam niet kunnen werken. Mensen die nu in de Wajong zitten behouden hun Wajong-uitkering en blijven bij het UWV. Mensen mét arbeidsvermogen vallen vanaf 1 januari 2015 onder de Participatiewet. De gemeente heeft voor de nieuwe doelgroep dezelfde taken als voor mensen met een bijstandsuitkering en niet-uitkeringsgerechtigden, namelijk om deze mensen ondersteuning te bieden gericht op arbeidsinschakeling en, waar nodig, inkomensondersteuning. Veel werkende Wajongers hebben namelijk nog een aanvullende uitkering nodig omdat ze niet genoeg kunnen verdienen. Zo'n 70% van het aantal werkende Wajongers verdient niet het wettelijk minimumloon.

Per 1 januari 2015 wordt de sociale werkvoorziening afgesloten voor nieuwe werknemers. Mensen die voorheen een indicatie voor de Wsw zouden hebben gekregen vallen onder de verantwoordelijkheid van de Participatiewet.

De Participatiewet geeft gemeenten een centrale rol. Werknemers en werkgevers moeten namelijk bij de gemeenten aankloppen voor de noodzakelijke instrumenten en voorzieningen, zoals loonkosten-subsidie en beschut werk. In de 35 arbeidsmarktregio's komen werkbedrijven waarin de betrokken partijen moeten samenwerken (zie paragraaf 5.1 Oprichting Werkbedrijf Groot Amsterdam).

2.2 Wet maatregelen Wwb

Het wetsvoorstel 'Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten' is op 11 februari 2014 door de tweede Kamer aangenomen. Wijzigingen betreffen onder andere uitbreiding van de inkomensondersteuningsmaatregelen, arbeids- en re-integratieverplichtingen en de tegenprestatie naar vermogen. Bijstandsgerechtigden worden aangesproken op hun eigen mogelijkheden. Met de wijzigingen wordt beoogd de bijstand houdbaar en toegankelijk te houden nu de vergrijzing toeneemt en de beroepsbevolking daalt.

2.3 Samenhang met de decentralisatie jeugdzorg en Wmo

In Nederland werken zo'n 40 a 60.000 mensen op een plek die geduid wordt met de term 'arbeidsmatige dagbesteding'. De financiering van deze vorm van dagbesteding valt nu onder de functie

'begeleiding' in de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Deze wordt overgebracht naar de gemeente en opgenomen in de Wmo. De doelgroep voor arbeidsmatige dagbesteding vertoont grote overeenkomsten met de doelgroep beschut werk. Ook het werk is in de praktijk vergelijkbaar. De gemeente wil door beide vormen te combineren meer maatwerk bieden. Bovendien kan, voor klanten met meervoudige problematiek, door een intensievere samenwerking in de uitvoering (bijvoorbeeld door een gezamenlijke diagnose en aanpak) meer resultaat worden behaald.

Ook tussen de Participatiewet en de jeugdzorg bestaat samenhang. Een voorbeeld zijn de mogelijkheden voor Europese subsidies (ESF) voor risicjongeren. Met deze subsidie kunnen jongeren die naar het voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs gaan worden begeleid, gericht op toeleiding naar de arbeidsmarkt. Met deze preventieve maatregelen en hulp aan jeugdigen wordt de kans op instroom in de bijstand verminderd. Deze subsidieaanvraag wordt door de gemeente Amsterdam voor de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam gedaan.

3. Koersbepaling beleidsnota Werk en Inkomen 2013-2016

In maart 2013 heeft de gemeenteraad koers bepaald met het vaststellen van de nota 'Werk en Inkomen 2013-2016'. Deze nota werd opgesteld in de opmaat naar de Wet Werken naar Vermogen (inmiddels de Participatiewet genoemd). In de nota is een heldere lijn uitgezet voor de periode 2013-2016 aan de hand van een visie, missie en bijbehorende doelen. De visie op werk en inkomen luidt als volgt:

“Mensen uit Diemen doen zowel economisch als sociaal mee naar vermogen. Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven. Voor mensen die uit een uitkeringssituatie komen moet werken ook echt gaan lonen. Misbruik wordt bestraft. Aanvullende inkomensondersteuning is gericht op het bieden van perspectief. Preventie van misbruik van uitkeringen door goede voorlichting over de consequenties van misbruik (om grotere problemen te voorkomen) en daadwerkelijke sanctionering/afstemming bij misbruik heeft hoge prioriteit.”

In het coalitieakkoord 2014-2017 wordt deze visie nog eens bevestigd; naar vermogen zelfstandig functioneren, participeren in de samenleving en verwerven van inkomen uit arbeid zijn hoofddoelstellingen. De gemeente zal, indien nodig, de wettelijke mogelijkheden om mensen te verplichten mee te werken hanteren. Daarnaast blijven goede voorlichting, snelle en correcte afhandeling van aanvragen op het gebied van werk en bijstand centraal staan in de werkorganisatie. Bij de implementatie van de wetsvoorstellen houdt het college de financiële positie van eenoudergezinnen op het bestaansminimum in de gaten. Daarnaast onderzoekt de gemeente mogelijkheden om de armoedeval te bestrijden zonder dat het ten koste gaat van het niveau van inkomensondersteuning.

Voortgang

In de nota “Werk en Inkomen 2013-2016” zijn op strategisch en operationeel niveau doelen geformuleerd. In bijlage 1 treft u een overzicht van alle doelen, bijbehorende acties en de voortgang. Een groot deel van de doelen is gerealiseerd. De overige doelen zijn in ontwikkeling (een enkele uitzondering daargelaten).

Herijking armoedebeleid

De categoriale bijzondere bijstand wordt afgeschaft (zie paragraaf 4.6). Op uitvoeringsniveau zullen daardoor een aantal zaken wijzigen. Zo zal er per individu worden beoordeeld of er sprake is van een recht op bijzondere bijstand. Daarnaast heeft het college de ambitie de armoedeval te minimaliseren. Bovenstaande is aanleiding het armoedebeleid te herijken in 2014 en in 2015 een voorstel hiertoe voor te leggen aan de gemeenteraad ter besluitvorming. De draagkrachtregels en de stimuleringspremie voor deelname aan re-integratieactiviteiten zijn onderdeel van het nieuwe armoedebeleid.

Vervolg

In 2016 zal de gemeenteraad worden gevraagd opnieuw koers te bepalen voor het terrein werk en inkomen door middel van een meerjarenbeleidsnota. Dat biedt ook gelegenheid om de eerste ervaringen van de Participatiewet te verwerken in beleid.

4. Wijzingen werk en inkomen per 1 januari 2015

Door de invoering van de Participatiewet en de wet maatregelen Wwb moet er nieuw beleid worden geformuleerd of bestaand beleid worden aangepast. Door de invoering van beide wetten vervallen diverse bestaande verordeningen van rechtswege. Onderstaand is per onderwerp toegelicht welke wijzingen van toepassing zijn. Op basis van deze wijzigingen is vervolgens per onderwerp een beleidsvoorstel gedaan. De uitwerking ervan is terug te lezen in de verordeningen die als bijlagen zijn toegevoegd aan dit beleidsplan.

4.1 Kostendelersnorm

De invoering van de kostendelersnorm is een maatregel die per 1 januari 2015 van kracht wordt als onderdeel van de nieuwe Participatiewet. De kostendelersnorm houdt rekening met de voordelen van het delen van de kosten binnen één huishouden. Het kabinet wil voorkomen dat een verzamelinkomen van een huishouden door stapeling van bijstandsuitkeringen dermate hoog wordt dat het niet meer lonend is naar betaald werk op zoek te gaan. Voor bestaande klanten van de Participatiewet geldt een overgangperiode van zes maanden. In Diemen wonen ongeveer 150 uitkeringsgerechtigden op een adres met meerdere personen ouder dan 18 jaar. Eind november / begin december wordt onderzocht in hoeverre zij te maken krijgen met de kostendelersnorm.

Met ingang van 1 juli 2015 gaat de kostendelersnorm ook spelen voor klanten van de IOAW (Wet inkomensvoorziening oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers) en IOAZ (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen).

Consequenties

Door toepassing van de kostendelersnorm zal de bijstandsnorm per persoon lager worden naarmate meer personen op het adres wonen, ongeacht of deze mensen (ook) recht op bijstand hebben.

Toepassing van de kostendelersnorm kan van invloed zijn op de wijze waarop de hoogte van de beslagvrije voet wordt berekend en daardoor negatieve gevolgen hebben voor lopende (minnelijke) schuldsaneringstrajecten. Dit is een punt van zorg.

Een ander punt van zorg is de zogenaamde mantelzorgboete. Ouderen die bij hun kinderen gaan inwonen omdat ze niet meer alleen thuis kunnen wonen worden door de kostendelersnorm gekort op hun pensioenuitkering. Vanwege de felle kritiek is de kostendelersnorm voor de AOW (Algemene Ouderdomswet) uitgesteld tot 1 januari 2016. Voor de Participatiewet gaat de wijziging wel per 1 januari 2015 in omdat het kabinet van mening is dat in de bijstand, anders dan de AOW, geldt dat het beroep daarop zo kort mogelijk dient te zijn en dat mensen geacht worden zo snel mogelijk weer financieel zelfstandig te worden.

Voorgesteld beleid

Gemeenten hebben geen beleidsvrijheid met betrekking tot de kostendelersnorm. Het betreft een landelijke wijziging in de bijstandssystematiek. Het college zal alert zijn op het ontstaan van onwenselijke situaties door de kostendelersnorm en indien nodig een signaal afgeven richting de landelijke politiek. Daarnaast zal het college er, mede op advies van de cliëntenraad, alles aan doen de doelgroep tijdig te informeren.

4.2 Afschaffing alleenstaande oudernorm

De norm van alleenstaande ouders binnen de Participatiewet vervalt, dit wordt de norm voor alleenstaanden. De term 'alleenstaande ouder' blijft wel bestaan voor onder andere de arbeidsverplichtingen, de inkomensvrijlating en de bijzondere bijstand. Afschaffing van de alleenstaande oudernorm is onderdeel van het wetsvoorstel hervorming kindregelingen. Het kabinet vereenvoudigt de regels voor de tegemoetkoming in de kosten van kinderen met ingang van 1 januari 2015. Van de tien bestaande regelingen blijven er vier over: kinderbijslag, kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag en de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Consequenties

Het verschil tussen de norm voor alleenstaande ouders en de norm voor alleenstaanden wordt grotendeels gecompenseerd door extra kindgebonden budget via de Belastingdienst. Ondanks deze compensatie is er wel sprake van een inkomensachteruitgang omdat de zogeheten alleenstaande ouderkop¹ lager is dan de huidige aanvulling van 20% voor alleenstaande ouders. Omdat er nog meer veranderingen in het kindgebonden budget zijn, zoals verhogingen voor het eerste en tweede kind, verschillen de gevolgen voor alleenstaande ouders van geval tot geval.

Een voorbeeld: een alleenstaande ouder met 2 kinderen (3 en 1 jaar) en een bijstandsuitkering krijgt per 1 januari 2015 ongeveer € 270,- per maand minder uitkering en ongeveer € 255,- per maand meer kindgebonden budget.

De wijziging gaat in per 1 januari 2015. Het college heeft de alleenstaande ouders reeds in juli per brief geïnformeerd zodat zij 6 maanden de tijd hebben om zich voor te bereiden op de nieuwe wet. Daarnaast zal het college, net als in de huidige situatie, alleenstaande ouders erop wijzen en eraan herinneren dat de kindregelingen via de Belastingdienst vervallen wanneer een kind 18 jaar oud wordt (met een mogelijke armoedeval tot gevolg).

¹ Een alleenstaande ouder heeft aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget van maximaal € 2800,-. Deze verhoging is inkomensafhankelijk. Hoe lager het inkomen, hoe hoger het extra bedrag.

Voorgesteld beleid

In de herijking van het armoedebeleid (2015) zal specifiek aandacht worden besteed aan de positie van alleenstaande ouders en de wijze waarop de gemeente hen kan ondersteunen. De gemeente kan nu nog alleenstaande ouders met kinderen tot 21 jaar compenseren. Onderzocht wordt of deze mogelijkheid blijft bestaan.

4.3 Afschaffing gemeentelijke toeslagen en inperking gemeentelijke verlagingen

Met ingang van 1 januari 2015 komen de gemeentelijke toeslagen en verlagingen op de uitkeringsnorm te vervallen. De normen worden in plaats daarvan landelijk bepaald en vastgelegd in de wet. Gemeenten houden wel beleidsvrijheid om de norm voor schoolverlaters en mensen met lagere of geen woonkosten te verlagen. Voor wat betreft de schoolverlaters wil het college met de verlaging stimuleren dat zij op zoek gaan naar werk. Voor bestaande klanten geldt een overgangsperiode van 6 maanden.

Consequenties

De toeslagenverordening vervalt per 1 juli 2015 van rechtswege. In deze verordening was bepaald dat de uitkering wordt verlaagd met 20% van de gehuwdennorm wanneer er geen woonkosten zijn. Ook was bepaald dat de uitkering van schoolverlaters met 15% van de gehuwdennorm wordt verlaagd voor de duur van 6 maanden.

Voorgesteld beleid

Het college stelt voor het beleid ten aanzien van de verlagingen te continueren. Dat wil zeggen dat de uitkering wordt verlaagd met 20% van de gehuwdennorm indien een woning wordt bewoond waarvoor de uitkeringsgerechtigde geen woonkosten heeft. Voor dak- en thuislozen wordt geen verlaging voorgesteld omdat zij zich zullen wenden tot centrumgemeente Amsterdam voor een uitkering en dak- en thuislozenopvang.

Het college stelt daarnaast voor dat de uitkering voor schoolverlaters met 10% van de gehuwdennorm wordt verlaagd gedurende 6 maanden, gerekend vanaf het tijdstip van de beëindiging van de aanspraak op studiefinanciering of tegemoetkoming in de onderwijsbijdrage en de schoolkosten. In de toeslagenverordening was dit nog 15% maar het college is van mening dat de recentelijk ingevoerde zoekperiode van 4 weken² een verlaging van 10% rechtvaardigt.

Beide beleidsvoornemens worden, na vaststelling, vertaald naar uitvoeringsinstructies.

² Een jongere (tot 27 jaar) die zich meldt voor een uitkering, moet eerst zelf 4 weken werk zoeken. Pas daarna mag hij een aanvraag doen, waarbij beoordeeld wordt of hij voldoende heeft gedaan om werk te vinden.

4.4 Uniformering verplichtingen en maatregelenbeleid

Veel verplichtingen die van bijstandsgerechtigden worden verlangd worden met ingang van 1 januari 2015 niet meer lokaal maar landelijk (in de Participatiewet) vastgelegd. De nieuwe verplichtingen betekenen dat een bijstandsgerechtigde naar vermogen:

- zich moet onthouden van zeer ernstige misdragingen;
- moet voldoen aan de arbeidsinschakelende verplichtingen.

Gemeenten moeten de hoogte en de duur van de maatregel, als de bijstandsgerechtigde niet aan de verplichtingen voldoet, vastleggen in een verordening. Daarnaast is door het Rijk bepaald wanneer er sprake is van verwijtbaar gedrag. Het gaat om:

- tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
- niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid
- het zich zeer ernstig misdragen jegens het college
- het niet nakomen van een opgelegde plicht tot het leveren van een tegenprestatie
- het niet nakomen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 55 Wwb, niet zijnde de verplichting dat belanghebbende zich, op medisch advies van een arts, dient te onderwerpen aan een noodzakelijke behandeling van medische aard
- het niet nakomen van de verplichtingen genoemd in artikel 18, vierde lid Wwb / Participatiewet (de geüniformeerde arbeidsverplichtingen)

Consequenties

De huidige afstemmingsverordening moet worden aangepast vanwege de strengere regels. Ten opzichte van de huidige afstemmingsverordening is de gewijzigde afstemmingsverordening uitgebreider en wordt meer dan voorheen gedetailleerd voorgeschreven hoe het college moet handelen.

Zo wordt het bijvoorbeeld mogelijk om al direct bij toekenning van een uitkering een verlaging toe passen. Van deze mogelijkheid kan gebruik worden gemaakt wanneer iemand zich in de periode voorafgaand aan de toekenning van een bijstandsuitkering verwijtbaar heeft gedragen.

Daarnaast is het college verplicht bij het schenden van een geüniformeerde arbeidsverplichting de bijstand te verlagen naar 100%.

De percentages van de overige verlagingen zijn in de gewijzigde verordening vastgelegd in de artikelen 9 (hoogte en duur van de verlaging), 12 (tekort schietend besef van verantwoordelijkheid) en 14 (niet nakomen van overige verplichtingen) met daarbij in artikel 9 de mogelijkheid dat het college af kan wijken van de percentages. Dat betekent dat telkens de mate van verwijtbaarheid per individu moet worden bepaald. Het college zal er alert op zijn dat maatwerk bij het opleggen van een maatregel niet leidt tot interpretatieverschillen en meer aanleiding tot bezwaar en beroep. De consultants van het Team Sociale Zaken zullen gezamenlijk worden getraind om zo met elkaar op een lijn te komen.

Voorgesteld beleid

Het college stelt voor de huidige werkwijze in het opleggen van een maatregel voort te zetten. Dat betekent onder andere dat een uitkeringsgerechtigde, alvorens een maatregel op te leggen, in de gelegenheid wordt gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen. Het college stelt voor af te zien van een verlaging wanneer de gedraging meer dan 6 maanden voor de constatering heeft plaatsgevonden. Daarnaast heeft het college niet de intentie maatregelen te stapelen.

In de afstemmingsverordening wordt verwijtbaar gedrag verdeeld in 3 categorieën (van lichte naar zware overtredingen). Voorgesteld wordt de verlaging bij gedragingen van de 2^e categorie³ te verhogen van 20% naar 30% van de bijstandsnorm gedurende 1 maand. Het college is daarbij van mening dat het nakomen van afspraken nog zwaarder weegt nu de budgetten voor re-integratie steeds minder worden.

Voor wat betreft de geüniformeerde arbeidsverplichtingen heeft het college geen ruimte om af te wijken van het percentage maar wel een keuze in de duur van de maatregel. Het college heeft derhalve de keuze om de uitkering voor 1, 2 of 3 maanden voor 100% te verlagen bij het niet nakomen van de verplichtingen. Voorgesteld wordt bij lichtere overtredingen 1 maand en bij de zware overtredingen 2 maanden de uitkering te verlagen.

4.5 Tegenprestatie naar vermogen

Gemeenten moeten aan mensen met een uitkering een tegenprestatie gaan vragen. Deze bevoegdheid had het college al sinds 2012 maar wordt vanaf 1 januari 2015 een verplichting. De gemeente kan ontheffing verlenen op de verplichting een tegenprestatie te leveren. Alleenstaande ouders met volledige zorg voor een of meer kinderen tot vijf jaar krijgen op verzoek ontheffing voor de tegenprestatie en dat geldt ook voor mantelzorgers. Gemeenten moeten een verordening maken waarin ze hun beleid op de tegenprestatie vastleggen.

De mogelijke tegenprestatie die geleverd moet worden heeft de volgende kenmerken:

- het werk hoeft niet bij te dragen aan de arbeidsinschakeling en dient ook niet als re-integratie-instrument;
- het werk mag de mogelijkheid tot re-integreren niet verkleinen;
- het werk is maatschappelijk nuttig;
- het aantal uren, duur en omvang van het werk zijn beperkt;
- is geen belemmering voor het accepteren van werk;
- er mag geen sprake zijn van verdringing op de arbeidsmarkt door het werk;
- het moet werk zijn waar geen loon voor wordt betaald;

³ Niet of onvoldoende meewerken aan een plan van aanpak, afspraken niet nakomen, niet mee willen werken aan tegenprestatie, etc.

- wordt verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid in de organisatie waar ze worden verricht;
- de activiteiten moeten zijn afgestemd op de capaciteiten en mogelijkheden van de bijstandsgerechtigde;
- het werk moet de bijstandsgerechtigde in staat stellen om naast dit werk, de zorgtaken te kunnen blijven uitvoeren;
- de uitkeringsgerechtigde is verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid en aansprakelijkheid.

Consequenties

Op basis van het wetsvoorstel zouden alle mensen met een uitkering (tenzij ontheven) een tegenprestatie moeten leveren. Dat is, voor de gemeente Diemen, organisatorisch gezien onuitvoerbaar. De begeleiding van mensen met een uitkering bij het uitvoeren van de tegenprestatie mag niet worden bekostigd vanuit het participatiebudget.

Het college is daarnaast van mening dat de tegenprestatie op gespannen voet staat met vrijwilligerswerk. Hoewel in het wetsvoorstel is opgenomen dat vrijwilligerswerk nooit verplicht mag worden opgelegd komt het doen van 'onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten' daar toch gauw bij in de buurt. De Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk heeft de gemeenten geadviseerd om op een positieve, niet verplichtende manier om te gaan met de tegenprestatie, zodat het doen van vrijwilligerswerk altijd een eigen keuze blijft voor iedereen.

Voorgesteld beleid

Het college stelt voor de tegenprestatie in beginsel alleen toe te passen bij mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Binnen deze doelgroep wil het college per individu kunnen beslissen of een tegenprestatie wordt ingezet of niet. Uitgangspunt is dat voorafgaand aan het opleggen van de tegenprestatie mensen worden gemotiveerd op eigen kracht maatschappelijk nuttige activiteiten te ondernemen (bijvoorbeeld het doen van vrijwilligerswerk). Als de tegenprestatie wel moet worden ingezet dan moet dit sociale activering teweeg brengen. De tegenprestatie mag niet meer dan 8 uur per week worden gevraagd.

Mensen die deelnemen aan re-integratieactiviteiten (waaronder scholingstrajecten), mantelzorg verlenen of alleenstaande ouders die de volledige zorg hebben voor een of meerdere kinderen tot vijf jaar worden ontheven van de tegenprestatie.

Het college stelt voor in de tweede helft van 2014 in samenhang met de doelstellingen vanuit de Wmo te bezien welke vormen van tegenprestatie nog meer kunnen bijdragen aan sociale activering (bijvoorbeeld inzet in het Huis van de Buurt). Eind 2015 wordt de balans opgemaakt en het beleid met betrekking tot de tegenprestatie zo nodig aangepast.

4.6 Afschaffing categoriale bijzondere bijstand / individuele inkomensvoet

Vanaf 1 januari 2015 worden de mogelijkheden voor categoriale bijzondere bijstand beperkt. Dat betekent dat de ruimte voor gemeenten om groepen mensen extra inkomensondersteuning te geven voor aannemelijke kosten die verband houden met kenmerken van de groep waar ze toe behoren wordt beperkt. Tegelijk krijgen gemeenten meer financiële ruimte om via individueel maatwerk aanvullende inkomensondersteuning te leveren.

De langdurigheidstoelage, een bijzondere vorm van categoriale bijzondere bijstand, wordt omgevormd tot een individuele inkomensvoet. In de Participatiewet wordt opgenomen welke individuele omstandigheden gemeenten in ieder geval moeten betrekken bij de beoordeling van het recht op de toelage.

Consequenties

Voor de inwoners van de gemeente Diemen verdwijnt de categoriale bijstand voor 65-jarigen en chronisch zieken. Dat wil niet zeggen dat de mensen geen recht meer hebben op de financiële tegemoetkomingen. Via een aanvraag voor bijzondere bijstand kunnen huishoudens met een minimuminkomen tot 120% worden gecompenseerd. Het verschil is dat iedere aanvraag per individu zal worden behandeld.

Beleidsvrijheid = zelf hoogte bepalen. De verordening langdurigheidstoelage wordt ingetrokken. Ook hier moet met ingang van 1 januari 2015 per individu worden bepaald of er al dan niet sprake is van 'zicht op inkomensverbetering'.

Voorgesteld beleid

Het college stelt voor de huidige koers voort te zetten waar het de bijzondere bijstand betreft. De categoriale regelingen vervallen maar individuen komen nog steeds voor de tegemoetkomingen in aanmerking. De gemeente heeft onderzoek laten doen naar de mate waarin verschillende inkomensondersteunende instrumenten bijdragen aan de financiële positie van de verschillende doelgroepen voor het minimaalbeleid. De onderzoeksopdracht is aangehouden in verband met het wetgevingstraject van de Participatiewet en Wet maatregelen Wwb. De uitkomsten worden meegenomen in de herijking van het armoedebeleid dat in het voorjaar van 2015 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

Het college stelt voor dat de inkomensvoet voor een alleenstaande 28% van de gehuwdennorm bedraagt, voor een alleenstaande ouder 36% van de gehuwdennorm bedraagt en tenslotte 40% van de gehuwdennorm voor gehuwden bedraagt. Dit is een wijziging ten opzichte van de langdurigheidstoelage waarbij de hoogte van de langdurigheidstoelage gelijk was aan 38% van toepasselijke bijstandsnorm. In de praktijk komt het erop neer dat de toelagen nagenoeg gelijk blijven.

Met het begrip 'zicht op inkomensverbetering' wordt gewaarborgd dat studenten, die uitzicht hebben op inkomensverbetering, geen recht hebben op de inkomensvoet. In een geval waarin dit onredelijk of onbillijk is kan worden afgeweken van het vastgestelde beleid op grond van de Algemene wet Bestuursrecht. Voor belanghebbenden met overige inkomsten en aanvullende bijstand moet het uitzicht op inkomensverbetering steeds individueel worden geïnterpreteerd.

4.7 Individuele studietoelage

De individuele studietoelage is een toelage voor studenten met een beperking. Deze regeling is afgeleid van de studieregeling uit de Wajong. De gedachte hierbij is dat deze studenten door hun beperking niet of moeilijk een bijbaan kunnen hebben naast hun studie. Met ingang van 1 januari 2015 kunnen zij een beroep doen op de gemeenten voor een studietoelage. Voorwaarde is dat zij recht hebben op studiefinanciering of op een tegemoetkoming op grond van de Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten (WTOS), minimaal 18 jaar oud zijn, geen vermogen hebben en met voltijdse arbeid niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen. De individuele studietoelage is een vorm van bijzondere bijstand (maar in tegenstelling tot bijzondere bijstand wel belastbaar).

Consequenties

Gemeenten gaan met ingang van 1 januari 2015 deze studieregeling uitvoeren en stellen in een verordening regels op over de manier waarop bepaald wordt dat een student niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen, de hoogte van de toelage en met welke frequentie deze wordt uitgekeerd. Voor de individuele studietoelage is landelijk vanaf 2015 6 miljoen euro beschikbaar, oplopend tot 35 miljoen euro structureel. Dit komt via de algemene middelen naar de gemeente. Voor de gemeente Diemen komt dit neer op ongeveer € 6.000,- euro in 2015 oplopend tot ongeveer € 35.000,- structureel.

Voorgesteld beleid

Voor de bepaling of een student al dan niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen wordt voorgesteld dezelfde werkwijze te hanteren als voor berekening van de loonkostensubsidie. Het college stelt voor dat de individuele studietoelage een percentage van de van toepassing zijnde bijstandsnorm voor gehuwden bedraagt. Voor personen tot 21 jaar is dit percentage 15%, bij 21 jaar 18%, bij 22 jaar 21% en vanaf 23 jaar 25%. De toelage wordt maandelijks betaald. Met deze normbedragen sluit de gemeente Diemen aan bij de gemeente Amsterdam. De toelage wordt maximaal voor vier jaar verleend.

4.8 Oprichting Werkbedrijf Groot Amsterdam

In het Sociaal Akkoord is afgesproken dat er regionale werkbedrijven komen, die een schakel vormen tussen de banen waarvoor de werkgevers zich garant hebben gesteld en de mensen met een arbeidsbeperking. De gemeenten in de arbeidsmarktregio, UWV en regionale sociale partners (werkgevers en werknemers) stemmen binnen de regionale werkbedrijven af over de ondersteuning die

aan werkgevers geboden wordt. Op deze manier is voor werkgevers duidelijk welke ondersteuning zij krijgen en wordt concurrentie tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en UWV voorkomen. Daarvoor is wel nodig dat gemeenten onderdelen van hun verordeningen binnen de arbeidsmarktregio op elkaar afstemmen.

De vorming van 35 regionale werkbedrijven wordt wettelijk verankerd. Het besluit SUWI wordt hiervoor aangepast. In dit besluit wordt vastgelegd dat gemeenten, UWV en regionale sociale partners verplicht zijn om:

1. afspraken te maken over de vorm en inrichting van het samenwerkingsverband (idealiter gereed voor 1 januari 2015);
2. een regionaal marktbeperkingsplan op te stellen (idealiter voor 1 januari 2015);
3. aan te geven op welke manier wordt aangesloten bij de bestaande regionale samenwerking (registratie werkzoekenden en vacatures en de inrichting van de gecoördineerde dienstverlening aan werkgevers door gemeenten en UWV);
4. aan te geven hoe wordt omgegaan met de afzonderlijk van toepassing zijnde verordeningen die door de afzonderlijke gemeenteraden zijn vastgesteld. Ook hieruit blijkt dat op het niveau van de arbeidsmarkt afstemming nodig is tussen de gemeenten in dat gebied over hun verordeningen;
5. de samenwerking te evalueren.

Om de vorming van de regionale werkbedrijven in goede banen te leiden is landelijk een Werkkamer opgericht. In de Werkkamer zitten afgevaardigden van Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Stichting van de Arbeid.

De arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam is een van de drie pilotregio's in de vorming van regionale werkbedrijven. De pilot-opdracht is om landelijk een aanzet te geven hoe een Werkbedrijf vorm kan worden gegeven. De oprichting van het Werkbedrijf Groot Amsterdam wordt begeleid door een extern bureau. De gemeenten en het UWV-WERKbedrijf werkten al samen in het Werkgeversservicepunt Groot-Amsterdam (WSP). Het verschil met het te vormen Werkbedrijf is dat daar de sociale partners in de regio (werkgevers en werknemers) ook een plek in krijgen.

De gemeente wordt door de wethouder Werk en Inkomen vertegenwoordigd in het samenwerkingsverband Werkbedrijf Groot Amsterdam. Het college en de raad worden door de wethouder geïnformeerd en waar nodig geconsulteerd.

4.9 Garantiebanen en quotum

Werkgevers zijn bereid om in totaal (oplopend tot 2026) 100.000 mensen met een arbeidsbeperking aan een baan te helpen. De overheid neemt (oplopend tot 2024) 25.000 banen voor haar rekening. Deze baanafspraak staat los van de 30.000 beschutte werkplaatsen die in de komende jaren worden gecreëerd en los van de arbeidsplaatsen waarop nu al Wajongers werken. Als de werkgevers en de overheid de jaarlijkse aantallen niet halen komt er een quotumregeling. Het quotum houdt in dat op

termijn elke werkgever met 25 en meer werknemers een formele verplichting krijgt arbeidsplaatsen open te stellen aan mensen met een arbeidsbeperking en moet betalen voor niet vervulde plekken.

De Werkkamer heeft een indicatieve verdeling van garantiebanen naar regio's en sectoren tot en met 2016 afgegeven. Hierbij is uitgegaan van de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio's, gecorrigeerd met het aantal Wajongers en de werkloosheid. Voor de arbeidsmarktregio groot Amsterdam betekent dit dat er tot en met 2016 in de marktsector 1.405 garantiebanen en bij de overheid 360 garantiebanen ingevuld moeten worden. Dat betekent dat ook de gemeente zelf een aandeel moet leveren. Voorbereidingen worden getroffen door het uitwerken van een voorkeursbeleid in het personeelsbeleid maar ook door bijvoorbeeld aan de bedrijfsvereniging Ondernemend Diemen voorlichting te geven.

De invulling van de garantiebanen raakt het social return beleid. De doelgroep, mensen met een arbeidsbeperking, valt onder de doelgroep van social return. Het college zal er alert op zijn dat de invulling van de garantiebanen social return niet negatief beïnvloedt. Net als in de huidige situatie zal er bij de invulling van een social return opdracht goed naar het bedrijf worden gekeken. Welk profiel werknemer past het beste? Op deze manier kunnen social return en de invulling van de garantiebanen elkaar zelfs versterken.

4.10 Harmonisering werkgeversinstrumenten

In het Werkbedrijf Groot Amsterdam worden ook afspraken gemaakt over de ondersteuning die aan werkgevers geboden wordt. Het gaat om harmonisering van onderstaande werkgeversinstrumenten.

Jobcoaching

Gemeentelijke jobcoaching is het ontzorgen van de werkgever én de kandidaat binnen verschillende gebieden die van invloed zijn op de arbeidsrelatie. Doel is duurzame (ten minste 6 maanden) uitstroom van de werknemer. In WSP verband is harmonisering van dit werkgeversinstrument reeds voorbereid. Dit traject is on hold gezet omdat er in G4 verband wordt gekeken of jobcoaching ook met het UWV (met het oog op de invulling van de garantiebanen) kan worden afgestemd.

Loonkostensubsidie (LKS)

Over de huidige vorm van loonkostensubsidie zijn in het WSP al afspraken gemaakt. Uitgangspunt is dat loonkostensubsidie als een subsidie aan een werkgever kan worden verstrekt als hij een kandidaat op een reguliere baan plaatst. Met deze subsidie wordt een werkgever tijdelijk (minimaal 6 en maximaal 12 maanden) financieel in staat gesteld een geschikte kandidaat de gelegenheid te geven zich te ontwikkelen en te bewijzen in het werk, alsmede ter compensatie van de lagere arbeidsproductiviteit van de kandidaat en eventuele noodzakelijke begeleiding op de werkvloer. Deze tijdelijke vorm van loonkostensubsidie wordt gefinancierd vanuit het Participatiebudget.

Met de komst van de Participatiewet wordt een nieuwe vorm van loonkostensubsidie geïntroduceerd (vanaf hier loonwaardesubsidie genoemd). Na 1 januari 2015 moet de gemeente loonwaardesubsidie inzetten voor mensen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Het gaat om alle mensen

voor wie de gemeente verantwoordelijk is om hen te ondersteunen bij het vinden naar werk. Dat kan dus gaan om mensen die een BUIG-uitkering ontvangen, maar ook om Nuggers: mensen zonder uitkering. De gemeente moet vaststellen dat deze mensen niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen als zij voltijds zouden werken (zie ook loonwaardemeting). Loonwaardesubsidie compenseert de werkgever voor het verlies aan productiviteit van een werknemer. De werknemer ontvangt het reguliere wettelijk minimumloon of cao-loon van de werkgever en bouwt hierover pensioen op. De loonwaardesubsidie die de werkgever ontvangt is het verschil tussen het minimumloon en de loonwaarde, vermeerderd met een vergoeding voor de werkgeverslasten. Deze vorm van loonwaardesubsidie is niet per definitie tijdelijk en wordt gefinancierd uit het BUIG-budget. De gemeente ontvangt extra BUIG-budget voor deze vorm van loonkostensubsidie maar de hoogte ervan is nog niet bekend.

Samenvattend: er bestaan vanaf 1 januari 2015 twee soorten loonkostensubsidie. De loonkostensubsidie oude stijl is een opstartsubsidie bekostigd vanuit het Participatiebudget. De loonkostensubsidie nieuwe stijl, beter aangeduid als loonwaardesubsidie, is een structurele subsidie voor mensen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen en wordt bekostigd vanuit het BUIG-budget.

In de Verordening loonwaardesubsidie en loonwaardemeting legt de gemeente vast op welke wijze zij bepaalt of iemand tot de doelgroep behoort (de zogenaamde voorselectie). De doelgroep zelf is immers al bij wet bepaald.

Voorgesteld beleid

Afspraken over het instrument loonwaardesubsidie moeten binnen het regionale Werkbedrijf Groot Amsterdam worden gemaakt. Voor wat betreft het vaststellen van de doelgroep stelt het college voor dat het UWV om advies wordt gevraagd om te bepalen dat iemand die arbeidsmogelijkheden heeft niet in staat is met voltijdse arbeid het wettelijk minimumloon te verdienen. Op de expertise van het UWV hoeft geen beroep te worden gedaan wanneer het onomstreden duidelijk⁴ is dat een arbeidsprestatie met een loonwaarde van tussen de 30% en 80% van het wettelijk minimumloon onmogelijk is. In die gevallen is ambtshalve vaststelling mogelijk (met uitzondering van mensen die niet verplicht zijn tot arbeidsinschakeling (niet-uitkeringsgerechtigden en Anw-gerechtigden). Voor deze laatste groep móet het UWV worden ingeschakeld.

Loonwaardemeting

Gemeenten krijgen zelf de vrijheid om te bepalen hoe de loonwaarde vastgesteld moet worden. In de regionale werkbedrijven worden afspraken gemaakt over de minimumeisen waaraan de loonwaardebepaling moet voldoen. In de werkkamer worden momenteel uitgangspunten voor deze minimumeisen geformuleerd. Omdat de regionale Werkbedrijven pas vanaf 1 januari 2015 operationeel

⁴ Voor het ambtshalve vaststellen of iemand tot de doelgroep behoort voor een loonkostensubsidie nieuwe stijl zullen nog nadere beleidsregels worden opgesteld.

zijn, werkt de regering nu aan een algemene maatregel van bestuur (AmvB) en een ministeriele regeling met minimumeisen die voorlopig als kader kunnen dienen. In de AMvB wordt onder meer vastgesteld dat de bepaling gebeurt op de werkplek. Ook moet de werkgever inbreng kunnen leveren.

Voorgesteld beleid

Ook de wijze waarop de loonwaarde wordt gemeten moet binnen het regionale Werkbedrijf Groot Amsterdam worden afgestemd. Het college stelt daarom voor dat na samenspraak met de colleges in de arbeidsmarktregio en het UWV wordt besloten welke methode wordt gehanteerd voor de vaststelling van de loonwaarde. Het college zal zorg dragen voor de bekendmaking van een beschrijving van deze methode en de raad binnen 4 weken hierover informeren. De loonwaarde zal hoe dan ook worden bepaald aan de hand van een methodiek die voldoet aan de eisen die worden gesteld in de AmvB en vooralsnog ook aan de eisen van de ministeriele regeling.

No risk polis

Over de No risk polis zijn ook al afspraken gemaakt in WSP-verband. De No risk polis is een verzekering die ervoor zorgt dat niet de werkgever, maar de gemeente de consequenties van verzuim opvangt. Het is een instrument dat kan worden ingezet wanneer een potentiële werkgever aarzelt (bijvoorbeeld vanwege veel ziekteverzuim in het verleden) om iemand met een bijstandsuitkering in dienst te nemen. De gemeente dekt dit risico vervolgens af via een individueel afgesloten verzekering bij Centraal Beheer Achmea.

4.11 Toekomst Wsw /beschut werk

De Wsw wordt geleidelijk (over een periode van circa 40 jaar) afgebouwd. Met ingang van 1 januari 2015 is er geen instroom meer mogelijk. Mensen die voorheen een indicatie voor de Wsw zouden hebben gekregen vallen dan onder de Participatiewet.

Beschut werk is één van de instrumenten die de gemeente in kan zetten om mensen te laten participeren. Beschut werk is een voorziening voor mensen die uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden hebben om te werken in een dienstbetrekking. Het gaat om bijvoorbeeld mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassingen van de werkplek nodig hebben, dat niet van een reguliere werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt.

Het UWV beoordeelt op basis van landelijke criteria of mensen tot de doelgroep beschut werk behoren en adviseert de gemeente daarover. De gemeente besluit op basis van een voorselectie wie zij voordragen voor beoordeling aan het UWV. De gemeente stelt op basis van het advies van het UWV vast of iemand tot de doelgroep behoort en heeft vervolgens de verantwoordelijkheid dat mensen die tot de doelgroep behoren in een beschutte werkomgeving aan de slag gaan. Tegen de beslissingen van het bepalen van de doelgroep is bezwaar en beroep mogelijk. De beoordelingscriteria worden nog

uitgewerkt en vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur. De regering streeft ernaar deze AMvB in november 2014 te publiceren.

Consequenties

De rechten en plichten van de mensen, die onder de huidige Wet sociale werkvoorziening (Wsw) werken, veranderen niet. Zij zijn geïndiceerd en blijven onder de Wsw vallen. De Wsw houdt pas op te bestaan als de laatste Wsw'er is uitgestroomd. De komst van de Participatiewet en teruglopende financiële middelen zijn aanleiding voor een reorganisatie bij Pantar. De werkprocessen worden opnieuw ingericht en het aantal staffuncties is teruggebracht. De Wsw'ers behouden hun arbeidscontract en salaris, wel kan hun functie en werkplek veranderen.

Voor mensen op de wachtlijst Wsw geldt dat zij per 1 januari 2015 niet meer de Wsw in kunnen stromen. Zij behoren tot de doelgroep van de Participatiewet. De mensen op de wachtlijst zullen in het laatste kwartaal van 2014 door het Team Sociale Zaken worden uitgenodigd voor een gesprek. Op deze manier kan een inschatting worden gemaakt wie van hen mogelijk ook voor de zwaardere indicatie 'beschut werk' in aanmerking zouden kunnen komen.

Voorgesteld beleid

De gemeente legt in de Re-integratieverordening Participatiewet vast op welke wijze de omvang van het aanbod van de voorziening beschut werk wordt vastgesteld. Het college stelt voor uitsluitend uit de doelgroep 'mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt' een voorselectie te doen. Nadere beleidsregels worden opgesteld wanneer de beoordelingscriteria op landelijk niveau zijn uitgewerkt. Het college stelt tevens voor beschutte werkplekken in te kopen bij Pantar. Daarnaast zal worden onderzocht in hoeverre aansluiting kan worden gezocht bij arbeidsmatige dagbesteding die op basis van de Wmo wordt gefinancierd. Vanwege de hoge kosten van een beschut werk plek stelt het college voor om vooralsnog budget voor maximaal 3 beschut werkplekken te reserveren.

4.12 Bezwaar en beroep

Tegen alle beslissingen van het college aangaande de veranderingen die zijn benoemd in dit hoofdstuk is en blijft bezwaar en beroep mogelijk. Bijvoorbeeld in het bepalen of iemand al dan niet tot de doelgroep 'loonkostensubsidie' behoort of in aanmerking komt voor een voorselectie voor 'beschut werk'. De mogelijkheden voor bezwaar en beroep zijn van belang in verband met de toegankelijkheid van voorzieningen.

Hardheidsclausule

Aan de verordeningen is een hardheidsclausule toegevoegd. De hardheidsclausule stelt het college in staat in bijzondere gevallen ten gunste van belanghebbende af te wijken van de bepalingen in de verordening.

5. Financiën

Met de Participatiewet komen er nieuwe doelgroepen naar de gemeente. Tegelijkertijd gaan de budgetten omlaag. Er moet dus meer worden gedaan met minder middelen. In dit hoofdstuk wordt een inschatting gemaakt van de financiële consequenties en wordt een voorstel gedaan hoe de middelen te verdelen.

5.1 Inschatting nieuwe doelgroep

De nieuwe doelgroep van de Participatiewet ontstaat als gevolg van het afsluiten van de Wsw voor nieuwe instroom (gemiddeld krijgen 2 a 3 mensen per jaar een Wsw-indicatie), het beperken van de instroom in de Wajong (het UWV telde een instroom van 13 Diemense Wajongers in 2013) en de toename van studerenden met een arbeidsbeperking die in aanmerking komen voor een studietoelage (dit waren er 8 in 2013). Hierbij geldt dat de eerste groep 'geen instroom Wsw' bij ongewijzigd beleid ook onder de gemeentelijke doelgroep zou zijn gevallen, omdat zij dan de Wsw zouden zijn ingestroomd. De derde groep zou bij ongewijzigd beleid in de studieregeling van de Wajong zijn gestroomd. Deze groep kan vanaf 2015 een beroep doen op gemeenten voor een studietoelage op grond van de Participatiewet.

De gemeente wordt daarnaast ook verantwoordelijk voor de bemiddeling naar werk van 12 personen die nog op de wachtlijst voor de Wsw staan. Zij hebben voorrang bij de invulling van de garantiebanen.

Tenslotte vallen ook niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) onder de gemeentelijke doelgroep waarvoor de gemeente re-integratiemiddelen dient in te zetten. Het is onduidelijk hoeveel nuggers zich jaarlijks tot de gemeente zullen wenden.

5.2 Participatiebudget

Het Participatiebudget 2015 is opgebouwd uit middelen voor de Wsw (het zittende bestand). En uit re-integratiemiddelen voor de huidige doelgroep (mensen met een BUIG-uitkering en Nuggers) en de nieuwe doelgroep van de Participatiewet (voorheen mensen met een Wajong-indicatie en arbeidsvermogen en/of een indicatie voor de Wsw). Zie de meerjarenbegroting op de volgende pagina.

De doeluitkering voor de Wsw (€ 2.265.167,-) wordt in zijn geheel doorgezet naar Pantar. Pantar kampt (al meerdere jaren) met een exploitatietekort. Voor 2015 wordt € 160.457,- toegevoegd aan het budget voor de Wsw vanuit de algemene middelen en dit is als zodanig in de concept-begroting 2015 meegenomen. De verwachting is dat het exploitatietekort de komende jaren toeneemt vanwege de bezuinigingen vanuit het Rijk. Pantar is bezig met een reorganisatie om dit tekort terug te dringen. Het college bespreekt jaarlijks het bijdragen aan het exploitatietekort.

De doeluitkering voor re-integratie / participatie bedraagt voor 2015 € 625.390,-. Dit bedrag is iets hoger dan in 2014 (€ 602.946,-) vanwege de middelen voor de nieuwe doelgroep. In 2015 wordt € 175.000,- vanuit de algemene middelen toegevoegd aan het dit budget. Deze toevoeging is nodig om de

gewenste uitstroom en sociale activering (door de inzet van re-integratie-instrumenten) te kunnen realiseren. In de tabel op pagina 23 wordt de situatie geschetst zoals het college nu denkt dat 2016 eruit zal zien. Dat betekent dat er slechts nog € 100.000,- over is voor re-integratie-activiteiten.

Voorgesteld beleid

In de loop van 2015 zal blijken in hoeverre de uitwerking van de P-wet zich zal verhouden tot het beschikbare budget. En overige ontwikkelingen binnen het sociaal deelfonds en de decentralisaties,. Mocht het beschikbare budget niet passen bij de doelstellingen dan beschikken we over een aantal alternatieven: 1. de toegang tot voorzieningen beperken, 2. het verlagen van het percentage co-financiering voor de salariskosten van de participatie-coaches en projectadministratie; 3. schuiven met de middelen binnen het sociaal deelfonds; 3. de budgetten overschrijden en deze ten laste brengen van de algemene middelen of 4. een combinatie van bovenstaande behoort ook tot de mogelijkheden.

Meerjarenbegroting 2015-2018

	Soort inkomsten	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Sociale werkvoorziening	Doeluitkering	€ 2.265.167	€ 2.092.468	€ 1.922.781	€1.766.147
	Aanvulling exploitatietekort Pantar	€ 160.457	€ 160.457	€ 160.457	€ 160.457
Re-integratie	Doeluitkering (incl. nieuwe doelgroep)	€ 625.390	€ 625.390	€ 627.444	€ 652.090
	Aanvulling algemene middelen	€ 175.000	Voorstel begroting 2015	Voorstel begroting 2015	Voorstel begroting 2015

5.3 BUIG-budget

De invoering van de Participatiewet heeft ook consequenties voor de hoogte van het BUIG budget (Gebundelde Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten). Er komt immers een nieuwe doelgroep naar de gemeente die niet alleen recht heeft op ondersteuning naar werk maar ook recht heeft op een (gedeeltelijke) uitkering dan wel loonkostensubsidie bij een beperkte verdien capaciteit. De hoogte van de BUIG is ten tijde van het schrijven van dit plan nog niet bekend. Staatssecretaris Klijnsma heeft een nieuw verdeelmodel aangekondigd maar ook hierover is nog geen definitief besluit genomen. Naar verwachting zullen deze gegevens in oktober 2014 beschikbaar worden gesteld door het Rijk.

De nieuwe vorm van loonkostensubsidie moet vanwege het structurele karakter vanuit het BUIG-budget worden betaald.

5.4 Gevolgen voor de formatie

De invoering van de Participatiewet brengt de onderstaande nieuwe taken met zich mee:

- het toeleiden naar de arbeidsmarkt van arbeidsgehandicapten;
- het toeleiden en begeleiden van mensen op beschut werk-plaatsen;
- het toepassen van een tegenprestatie;
- meer individuele beoordelingen vanwege het afschaffen van categoriale bijzondere bijstand;
- meer bezwaar- en beroepszaken.

De kosten voor de extra formatie vanwege de uitbreiding van taken zijn voor 2015 en 2016 geraamd op € 63.817,-. Wat de personele consequenties zijn in 2017 hangt samen met de DUO-ontwikkeling maar ook de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de 3 decentralisaties.

Daarnaast is er tijdelijk extra capaciteit nodig voor het omzetten naar de kostendelersnorm en het opnieuw bekijken van alle vrijstellingen. Medewerkers moeten worden getraind in het omgaan met de nieuwe doelgroep (laag IQ of ernstige psychische problematiek) en worden geschoold in de nieuwe wet- en regelgeving. Voor de implementatie van de Participatiewet is € 35.000,- geraamd vanuit het implementatiebudget voor de decentralisaties.

5.5 Inzet beschikbare middelen

Het college stelt voor de prioritaire doelgroepen uit de beleidsnota *Werk en Inkomen* handhaven. Op basis van voorgaande jaren wordt de volgende verdeling van middelen voorgesteld.

	2015	2016
Budget	€ 800.000	€ 625.390
Verwachte uitgaven:		
Cofinanciering salariskosten participatiecoach en administrateur.	€ 311.260	€ 311.260
salariskosten nieuwe taken	€ 63.817	€ 63.817
beschut werk*	€ 77.700	€ 77.700
Diemen werkt!	€ 70.000	€ 70.000
beschikbaar voor re-integratie trajecten; loonkostensubsidie (oude stijl), werkgeverspremies, scholing, arbeidsdeskundige adviezen, etc.	€ 277.223	€ 102.613

*Beschut werk

Deze bedragen zijn gebaseerd op een beschutte werkplek bij Pantar. Een nieuw beschut werkplek kost € 26.540,-.

Voorgesteld beleid

Het college stelt voor dat er in eerste instantie maximaal 3 mensen kunnen instromen in een beschutte werkplek. Daarna komen mensen op de wachtlijst. Inzet van dagbesteding als alternatief voor beschut werk is nadrukkelijk in beeld. Beschikbaarheid van extra beschutte werkplekken is vervolgens afhankelijk van de financiële ruimte binnen het budget. De verwachting is dat er 2 a 3 mensen per jaar worden geïndiceerd voor beschutwerk.. Daarnaast staan er nog 12 mensen met een Wsw-indicatie op de wachtlijst. Of deze mensen allemaal ook voldoen aan de criteria voor het nieuwe beschut werken is nog niet bekend want de criteria daarvoor moeten nog worden bepaald (in overleg met de regio). Aangezien het dure werkplekken zijn stelt het college voor om alleen mensen met een loonwaarde rond de 30% aan te melden. Mensen met een loonwaarde tussen de 40% en 70% zijn ook in staat om middels groepsdetachering en diensten aan de slag te gaan.

6. Cliëntenparticipatie

De cliëntenraad Wwb is betrokken bij de voorbereiding op dit beleidsplan en de verordeningen. In maart 2014 is er een voorlichtingsbijeenkomst over de Participatiewet en de Wet Maatregelen geweest. In mei 2014 is de cliëntenraad op alle deelonderwerpen naar haar mening gevraagd. Het standpunt van de cliëntenraad is waar mogelijk al meegenomen in de verordeningen. De cliëntenraad heeft in september advies uitgebracht op de conceptverordeningen (zie bijlage 2) en de uitkomsten daarvan zijn waar mogelijk verwerkt in dit beleidsplan en de definitieve verordeningen.

De invoering van de Participatiewet heeft ook consequenties voor de verordening Clientenparticipatie. Er komt een nieuwe doelgroepen (mensen met een arbeidsbeperking en Nuggers) bij waardoor ook het aantal zetels toeneemt. De huidige verordening wordt ingetrokken. Een aantal bepalingen (bijvoorbeeld termijnen en vergoeding voor de leden) is gelijk getrokken met de clientenparticipatieverordening voor de Wmo. Daarnaast is in de verordening opgenomen dat er jaarlijks overleg dient te zijn met de Wmo-raad. De cliëntenraden moeten hier zelf het initiatief toenemen.

Afkortingen

AOW: Algemene Ouderdomswet

AWBZ: Algemene wet bijzondere ziektekosten

BUIG-budget: Gebundelde Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten

CAV: Collectieve Aanvullende Ziektenkostenverzekering

IOAW: Inkomensvoorziening ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers

IOAZ: Inkomensvoorziening ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers

LKS: Loonkostensubsidie

Pantar: Wsw bedrijf gemeente Amsterdam en Diemen

Sw: Sociale werkvoorziening

SZW: ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

UWV: Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen

Wajong: Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten

WIJ: Wet Investeren in Jongeren

WSP: Werkgeversservicepunt

Wsw: Wet sociale werkvoorziening

Wwb: Wet Werk en Bijstand

Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning

WWNV: Wet werken naar vermogen

Bijlage 1: Actieplan nota Werk en Inkomen 2013-2016

Wat	Omschrijving actie	Doel	Resultaat	Status	Bijzonderheden/voortgang
Strategische doelen algemeen	Uitwerking P-wet in samenhang met AWBZ/Jeugdzorg. Formeren stuurgroep transities.	Samenhangende implementatie drie transities. Dwarsverbandingen waar mogelijk.	Stuurgroep bestaande uit twee vakwethouders, twee managers en programma-coördinator.	Gerealiseerd	Er is een projectorganisatie en de stuurgroep draait.
	Ontwikkeling integrale klantbenadering. Deelname Pilot brede hoed.	Deelname van P-coaches aan ontwikkeling van integrale klantbenadering op de terreinen werk, inkomen, welzijn, zorg en opvoeden. In complexere situaties wordt samen met andere disciplines een samenhangende aanpak uitgewerkt, toegespitst op de diverse leefgebieden.	Evaluatie van deelname aan brede hoed team door de P-coach(es) + vervolgadvis over rol en positie van P-coach in het brede hoed team	Gerealiseerd	Deelname is intern geëvalueerd. P-coach vervult een specialistische rol (adviseur) binnen het brede hoed team.
	Gebruik maken van externe financieringsbronnen (ESF/ABU/JWL)	Gebruik maken van externe financieringsbronnen om extra impuls te geven aan participatie.	Extra middelen uit ESF fonds die ingezet kunnen worden voor participatie.	Gerealiseerd/ in ontwikkeling.	Aanvraag is ingediend. Administratie is ingericht. Momenteel lopen 9 ESF trajecten. Afrekening en ontvangst middelen begin 2014 van gemeente Amsterdam.
			Aanvraag JWL.		Aanvraag extra middelen JWL is toegekend
			Aanvraag ABU.		Aanvraag ABU project is toegekend,
			Aanvraag ESF 2014 ouderen en jongeren.		Aanvraag ESF 2014 is in voorbereiding. Medio april 2014 wordt de aanvraag

Wat	Omschrijving actie	Doel	Resultaat	Status	Bijzonderheden/ voortgang
Strategische doelen werk					concreet gemaakt via een plan. Amsterdam coördineert.
	Maximaal efficiënte werkprocessen.	Uitgewerkt bij operationele doelen organisatie.	Nvt.	Nvt.	Nvt.
	Metten effectiviteit re-integratie instrumenten.	Effectiviteit van de re-integratie wordt onder andere gemeten via de prestaties van het WSP groot Amsterdam en de ontwikkeling op de Participatieladder.	Voortgangsrapportage op instrumenten proefplaatsing, loonkosten-subsidie en P-ladder.	Gerealiseerd	Duurzaamheid van re-integratie wordt gemeten. Bij reden beëindiging wordt geen overige reden meer ingevuld.
	Inzet P-budget voor mensen met arbeidsmarkt-perspectief.	Inzet van de middelen op trajecten die leiden tot uitstroom.	Via het WSP dashboard / uitstroomcijfers en de Maraps van SoZa. Implementatie van dit uitgangspunt via werk-overleg en bila met P-coaches.	Gerealiseerd	Betreft voortdurende monitoring.
	Tegenprestatie onderdeel maken van trajecten gericht op werk.	Een tegenprestatie wordt niet doelloos ingezet maar komt altijd de kans op werk ten goede.	Inzet tijdens trajecten gericht op werk of op basis van vrijwilligheid van de volgende instrumenten: 1.vrijwilligerswerk 2. Diemen Werkt! 3.sociale activiteiten	Gerealiseerd	Via Diemen werkt! wordt invulling gegeven aan tegenprestatie. Diemen heeft meegewerkt aan onderzoek HvA. Uitkomsten zijn betrokken bij beleidsplan P-wet.
	Inzet P-budget voor P-Coach. Benutten P-budget. Inzet bewezen effectieve trajecten.	Inzet van middelen op bewezen effectieve trajecten. Gebruik maken van extra financieringsbronnen om een impuls te geven aan de dienstverlening en uitstroom te maximaliseren.	Jaarlijks volledige inzet van het P-budget. Co-financiering P-Coach. Inzet ESF middelen voor 55+, arbeidsgehandicapten en NUG'ers. Inzet middelen ABU project Inzet middelen actieplan jeugdwerkloosheid.	Gerealiseerd	Cofinanciering P-coach gerealiseerd via kadernota 2014 en begroting. Deelname ESF geregeld. Deelname ABU geregeld. Deelname actieplan JWL is geregeld. Inhuur jongerenconsulent is geregeld Inzet RMC middelen is geregeld.

Wat	Omschrijving actie	Doel	Resultaat	Status	Bijzonderheden/ voortgang
	Arbeidsmarktbe-middeling en werkgeversdienst-verlening in regio Groot Amsterdam. Samenwerking binnen het WSP.	De samenwerking binnen het WSP in het algemeen en de satelliet Amsterdam in het bijzonder is vastgelegd via een Samenwerkings-overeenkomst (SOK) In de SOK is vastgelegd hoe er wordt samen-gewerkt en hoe het WSP door de moederorganisa-ties wordt aan-gestuurd.	Inzet RMC middelen voor jongeren. Getekende SOK Invulling aan aansturing WSP via: 1.maandelijks beleidsoverleg 2.twee maandelijks sturingsgesprek 3.twee maandelijks opdrachtgevers-overleg 4.twee jaarlijks regionaal bestuurders-overleg	Gerealiseerd	Extra aanvragen ESF in voorbereiding. De Samenwerkings-overeenkomst is vastgesteld. Er is een nieuwe structuur voor de sturingsgesprekken. De organisatie staat. Diemen betaalt mee < € 1000,- per jaar.
	Ontwikkeling en regionale inzet van Social Return.	Via de inzet van Social Return-beleid geeft de gemeente een signaal af aan opdrachtnemers dat ondersteuning van de doelgroep een gezamenlijke verantwoordelijk-heid is van overheid en bedrijfsleven. Door regionale inzet geven wij invulling aan de uitgangspunten van het WSP. Niet de woonplaats van de kandidaat is leidend maar de mate van geschiktheid.	Presentatie aan regiobeleids-medewerkers samenwerking Social Return. Gezamenlijk uitvoering geven met Stedelijk bureau Social Return Amsterdam aan Social Return. Handhaving Social Return afspraken in samenwerking met bureau Social Return Aanlevering van plekken aan WSP en matching van Diemense kandidaten via WSP Amsterdam.	Gerealiseerd.	In 2013 is samen-werking tot stand gekomen met Amsterdam bij uitvoering SR. Het stedelijk bureau ondersteunt Diemen juridisch en met handhavings-afspraken. Er is een presentatie verzorgd aan de regio beleidsmedewerkers op 13 juni 2013. Op basis van de presentatie en de bestuursopdracht is een beleidswerkgroep geformeerd en nota geschreven voor de bestuurders (besluitvorming 8-11-2013): Voorstel regionale invulling: SR beleid wordt regionaal geharmoniseerd qua doelgroep, invulling mogelijkheid.

Wat	Omschrijving actie	Doel	Resultaat	Status	Bijzonderheden/voortgang
	Zelf stageplekken beschikbaar stellen door de gemeente voor kandidaten uit de doelgroep.	Door het zelf beschikbaar stellen van stageplekken gericht op uitstroom neemt ook de gemeente haar verantwoordelijkheid als werkgever.	Jaarlijks minimaal 1 stageplek binnen gemeente ingevuld door kandidaten uit de doelgroep.	Gerealiseerd voor 2013.	Momenteel ingevuld via KCC.
	Behouden huidige minimabeleid en waar mogelijk verbeteren.	Nader uitgewerkt onder operationele doelen inkomen.	Nvt.	Nvt.	Aanpassingen na invoering P-wet en Wet maatregelen Wwb. Zullen met name gericht zijn op het uitvoeringsbeleid.
	Minimaliseren armoedeval. Herijking van draagkrachtregels en de stimuleringspremie voor deelname aan re-integratie activiteiten of het leveren van een tegenprestatie.	<p>Het aanvaarden van werk betekent soms een terugval van inkomsten door het verliezen van het recht op diverse inkomensondersteunende voorzieningen.</p> <p>Het ondersteunen cq stimuleren van uitstroom of activiteiten gericht op (sociale) participatie.</p>	<p>Draagkrachtstelsysteem dat gevolgen armoedeval zo veel mogelijk opheft.</p> <p>X aantal premies per jaar.</p>	In ontwikkeling	Aanpassingen na invoering P-wet en Wet maatregelen Wwb.

Bijlage 2: Advies cliëntenraad Diemen

Diemen, 24 september 2014

Dit advies is samengesteld op basis van het concept beleidsplan en de concept verordeningen naar aanleiding van de invoering van de Participatiewet en de Wet maatregelen Wet Werk en Bijstand in de gemeente Diemen per 01 januari 2015.

Het concept beleidsplan en de concept verordeningen zijn ter kennisgeving per 03 september aan de leden van de cliëntenraad verstuurd. De cliëntenraad is gevraagd om voor 24 september een schriftelijk advies uit te brengen met betrekking het voorgenomen beleid.

Woord vooraf en algemene opmerkingen

De cliëntenraad Diemen constateert dat het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Diemen het beleid en de koers zoals vastgelegd in de in 2013 vastgesteld beleidnota Nota Werk en Inkomen 2013-2106 wil voortzetten. Continuïteit en consistentie van beleid is belangrijk voor de cliëntenraad en de doelgroepen die wij vertegenwoordigen. Wij onderschrijven dus de keuze van het college. De invoering van de Participatiewet in januari 2015 maakt het noodzakelijk dat de huidige nota wordt aangepast en nieuwe verordeningen worden opgesteld en vastgesteld.

Het college kiest ervoor om daar waar de Participatiewet ruimte laat de verordeningen zo globaal mogelijk op te stellen. Dit om individueel maatwerk voor de cliënt in de toekomst mogelijk te maken. De cliëntenraad hecht veel belang aan individueel maatwerk, maar aan deze keuze zit een keerzijde. Individueel maatwerk mag niet (op termijn) ontaarden in willekeur en rechtsongelijkheid. Het kan en mag niet zo zijn dat cliënten afhankelijk zijn van een wel of niet goede relatie met hun participatiecoach en/of jobcoach. Het is daarom van het grootste belang dat participatiecoaches naast een goede training en begeleiding zicht hebben op consequente uitvoering van beleid. Het is aan de portefeuille houder en de gemeenteraad hier strikt op toe te zien. Ook de cliëntenraad zal vanuit onze taak en mogelijkheden hierop nauw toezien. De balans tussen enerzijds maatwerk en anderzijds een dicht getimmerde regeling is delicaat. Voor de cliëntenraad is de mogelijkheid tot individueel maatwerk voor cliënten belangrijker dan de angst voor willekeur en/of rechtsongelijkheid.

In dit advies zullen wij puntsgewijze aangeven op welke onderdelen van het beleid wij zorgen, opmerkingen of vragen hebben. Een enkele keer zullen wij ook suggesties doen om mogelijke problemen te voorkomen. Aan het eind van dit document willen wij nog enkele opmerkingen maken

over de implementatie van het nieuwe beleid en de evaluatie van positieve en negatieve effecten van de nieuw in te voeren werkwijze en beleid voor onze doelgroep.

Kostendelers norm

Met instemming heeft de cliëntenraad vernomen dat inmiddels op nationaal niveau er afspraken en regelingen zijn gemaakt met betrekking tot mantelzorg. Mensen die in het kader van mantelzorg zorgbehoefigen in huis nemen en daarom conform de systematiek van de kostendelers norm in hun inkomen worden getroffen ervaart de cliëntenraad als zeer onrechtvaardig en contraproductief. Wij gaan er dus ook vanuit dat de gemeente terughoudend is met de toepassing van de kostendelers norm in geval er sprake is van mantelzorg.

Geschat wordt dat er in Diemen ongeveer 150 cliënten te maken zullen krijgen met de kostendelers norm. De cliëntenraad vindt het van groot belang dat cliënten van de sociale dienst tijdig worden geïnformeerd over wat de kostendelers norm voor hen gaat betekenen.

Mensen die in een schuldsaneringstraject zitten worden met een nog grotere onzekerheid geconfronteerd. Van diverse kanten is er op gewezen dat in de nieuwe situatie de beslagvrije voet moeilijk is vast te stellen en in vele gevallen negatief kan uitpakken voor deelnemers aan deze regeling. Ook in deze gevallen verwacht de cliëntenraad dat het Sociale Team maatwerk levert en wanneer mensen financieel onder het bestaansminimum zakken de participatiecoach initiatief onderneemt om hier met de medewerkers van de schuldhulpverlening, deurwaarders etc. kijkt welke maatregelen zijn te treffen om te voorkomen dat mensen tijdelijk onder het bestaansminimum zakken, met als resultaat dat mensen die in deze situatie zitten nog dieper in de problemen komen. Dat kan en mag niet het resultaat zijn van mensen die momenteel in een schuldhulptraject zitten, dan wel daar in de toekomst mee te maken krijgen.

Afschaffing alleenstaande oudernorm

De inkomsten van alleenstaande ouders zullen door het afschaffen van de alleenstaande oudernorm dalen. Hoewel de belastingdienst via toeslagen deze inkomensachteruitgang deels compenseert, zullen de meeste alleenstaande ouders er in inkomen op achteruit gaan. Tijdige en goede voorlichting en informatie aan betreffende cliënten is van groot belang. Met name vraagt de cliëntenraad voor cliënten die het Nederlands niet/of onvoldoende beheersen of laaggeschoolden extra aandacht bij de informatievoorziening. Het is een ingewikkelde regeling, deze mensen zien vaak pas per januari 2015 dat ze "ineens" minder geld krijgen en kunnen dan in paniek of problemen komen.

De cliëntenraad is positief over de in het beleidsplan aangekondigde herijking van het armoedebeleid en de extra aandacht die bovengenoemde doelgroep in dit plan krijgt. Dat kan en mag echter geen reden zijn, als deze doelgroep in de tussentijd in de knel komt, niet direct te kijken hoe acute problemen voor deze doelgroep kan worden opgelost. Dat verstaat de cliëntenraad onder maatwerk.

Toelagen en verlagingen

De cliëntenraad stemt in om de verlaging voor schoolverlaters en dak- en thuislozen te verlagen conform staand beleid. Wij zien de nut en noodzaak in om voor de groep dak- en thuislozen in regionaal verband afspraken te maken. Deze specifieke afspraken heeft de cliëntenraad nog niet ontvangen. We gaan er van uit dat in de herijking van het armoedebeleid ook voor deze doelgroep aandacht is.

Ongeacht voor welke regeling, pleit de cliëntenraad om alleen in uiterste noodzaak financiële sancties toe te passen. Wij begrijpen dat dit als een stok achter de deur noodzakelijk kan zijn en dat de gemeente is gehouden de uit de wet voortvloeiende maatregelen op te leggen. Naar mening van de cliëntenraad hebben het overgrote deel van de cliënten geen financiële reserves om sancties op te vangen, met als gevolg dat de problematiek alleen maar groter wordt met eventuele schuldsanering als laatste strohalm. Zeker vragen wij om maatwerk indien door de opgelegde maatregel derden hiervan onbedoeld de dupe worden (bv. kinderen of zorgbehoefigen) Als een cliënt niet wil meewerken aan zijn reïntegratie, tegenprestatie op ontorechte grond weigert of vrijwilligerswerk weigert zonder goede redenen, moet het mogelijk zijn om sancties door financiële maatregelen te treffen. Om bovengenoemde redenen pleit de cliëntenraad deze maatregelen met uiterste terughoudendheid toe te passen, zoals ook de huidige praktijk is.

Tegenprestatie

De doelgroepen die in de beleidsnota worden genoemd die de gemeente kan vrijstellen van een tegenprestatie onderschrijft de cliëntenraad. Ook het beleid dat de tegenprestatie in principe alleen wordt opgelegd op mensen met een grote achterstand tot de arbeidsmarkt onderschrijft de cliëntenraad. Mensen die in bij-, om- of scholingstrajecten zitten of in een re-integratieproces moeten worden vrijgesteld van een verplichte tegenprestatie. Ook met de voorziene tijdsduur die een tegenprestatie kan worden opgelegd is de cliëntenraad akkoord.

Sociale activering van langdurig werklozen is op zichzelf een goed doel, maar voor de cliëntenraad is het opleggen van een tegenprestatie met als enig doel sociale activering mager, daarvoor is de tegenprestatie niet het geëigende middel. In de praktijk zullen vele cliënten de tegenprestatie ervaren als een opgelegde plicht. Als ik dit niet doe verlies ik een deel van mijn uitkering. Velen zullen het niet ervaren als een motivatie om maatschappelijk nuttige activiteiten te doen of het opbouwen van een sociaal netwerk om isolatie of achterstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Vandaar dat maatwerk juist hier heel belangrijk is. Als een cliënt het als pesten ervaart dient de tegenprestatie geen enkel doel, maar als hij wordt gemotiveerd en gestimuleerd om actief te worden, kan het een goede manier zijn het zelfbeeld van de cliënt te versterken en het initiatief om zelf te zoeken naar (vrijwilligers) werk bevorderen.

Nog een apart punt is wie de cliënt begeleidt die een tegenprestatie is opgelegd. Dit vraagt de nodige capaciteit en inspanning. Heeft een participatiecoach of jobcoach hiervoor voldoende tijd en mogelijkheid? De cliëntenraad heeft begrepen dat ook wordt gedacht aan begeleiding vanuit Diemen Werkt. Dat is een mogelijkheid, maar mag wat ons betreft nooit ten koste gaan van re-

integratietrajecten waarvoor Diemen Werkt primair bedoeld is. Dus als de organisatorische capaciteit binnen Diemen werkt hiervoor aanwezig is, en het geen belemmering vormt voor cliënten die in een re-integratietraject willen/moeten, is een begeleiding van cliënten van wie een tegenprestatie wordt gevraagd op zich geen probleem.

Categoriale bijzondere bijstand

Op de ziekenkostenpolis na, waarvan cliënten van de sociale dienst gebruik kunnen maken zijn andere vormen van categoriale bijzondere bijstand niet langer mogelijk. Dat betekent dat mensen individueel een beroep moeten doen op bijzondere bijstand. Voor de participatiecoach betekent dit dat hij/zij veel uitgebreidere voorlichting aan cliënten moeten geven waarop die recht heeft en waarvoor wel of geen bijzondere bijstand kan worden aangevraagd.

Dat het huidige beleid van de verlening van bijzondere bijstand wordt gecontinueerd kan op instemming rekenen van de cliëntenraad. Wel adviseren wij de raad dringend om een zogenaamde formulierenbrigade op te richten. Een laagdrempelige voorziening die mensen die het Nederlands niet beheersen of laaggeschoolden kan helpen bij het invullen van formulieren en bij het aanvragen van bijvoorbeeld bijzondere bijstand.

Individuele studietoeslag

Hierover heeft de cliëntenraad geen op- of aanmerkingen.

Oprichting Werkbedrijf Groot Amsterdam

Het afstemmen van het scheppen van regionale banen voor bv. Arbeidsgehandicapten en mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, beschutte werkplekken etc. is uiteraard belangrijk. De concrete afspraken hierover zijn nog onderwerp van overleg. De cliëntenraad wacht de conclusies en resultaten van dit overleg af. Wij hopen uiteraard dat onze gemeente hier goed uitkomt.

Garantiebanen en quota

Nationaal is afgesproken dat werkgevers zich gecommitteerd hebben om tot 2026 100.000 banen te scheppen. In de regio Groot Amsterdam wordt gekeken hoeveel van die banen in deze regio worden gerealiseerd en aan wie de beschikbare banen worden toegewezen. Onderdeel hiervan is dat er op regionaal niveau harmonisatie van werkgeversinstrumenten worden gemaakt over loonkostensubsidies, jobcoaching en loonwaardemeting door het UWV en de mogelijkheid voor werknemers tot het afsluiten van een zogenaamde no risk polis.

De cliëntenraad ziet nut en noodzaak van deze regionale afspraken in, maar wachten af wat de resultaten van dit overleg worden. Pas dan kunnen wij onze zienswijze hierop formuleren. We hopen alleen dat dit proces niet al te lang duurt en dat er binnen afzienbare tijd zicht komt op deze belangrijke afspraken.

Re-integratie

Re-integratie is een speerpunt in het beleid om mensen aan betaald werk te helpen. Mensen met een relatief hoge loonwaarde capaciteit en niet al te ver afstand van de arbeidsmarkt zijn instrumenten als om-, bij- en scholing belangrijk. Diemen mag verwachten dat mensen met een sociale uitkering zich inspannen om weer werk te vinden. Hier draait de hele participatiewet om. Instrumenten als leerplekken of tijdelijke stages, vrijwilligerswerk om werkervaring op te doen etc. kunnen hiervoor geschikte middelen zijn. Meewerken met een job coach en/of participatiecoach om een plan van aanpak te formuleren en hieraan uitvoering te geven, mag van een cliënt worden verwacht. Wanneer een cliënt zich hier bewust tegen verzet of de strategie om aan werk te komen ondermijnt, kunnen sancties aan de orde zijn, onder condities die al eerder in deze nota zijn weergegeven.

Wanneer er concreet sprake is van zinvol vrijwilligerswerk, stages of leerwerkplekken mogen eventuele beperkingen geen rol spelen om dit werk alsnog af te wijzen. Gezien de doelgroep WAJONG pleit de cliëntenraad er voor, om met toestemming van de job coach of participatiecoach dat kandidaten de mogelijkheid te geven om te reizen met bijvoorbeeld de service taxi. Nu is woon werk verkeer door dit soort vervoer verboden. Dit kan in de praktijk een belemmering zijn voor het aanvaarden van een zinvolle stage, leerwerkplek etc. Dit geldt ook bij het opleggen van een tegenprestatie.

Mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kunnen bijvoorbeeld via een re-integratietraject via Diemen Werkt weer vaardigheden en kwalificaties verkrijgen om een betere startpositie op de arbeidsmarkt te verkrijgen. Wij adviseren de raad toetsbare criteria te formuleren om te kijken of de re-integratietrajecten van Diemen Werkt effectief zijn. Hoeveel trajecten moet Diemen Werkt per jaar realiseren? Kan worden aangetoond dat na zo'n traject bijvoorbeeld 60% van de deelnemers inderdaad een aantoonbare betere startpositie heeft en dat bijvoorbeeld 40% van de deelnemers na afloop binnen vier maanden inderdaad werkt vindt. Dit kan een methode zijn om de effectiviteit van de reïntegratie te meten en indien doelstellingen niet worden gehaald er tijdig bijgestuurd kan worden.

Beschut werkplekken

Zorgen maakt de cliëntenraad zich over de beschut werkplekken voor de mensen die extra begeleiding nodig hebben bij het doen van werkzaamheden. Gezien het budget heeft het college gekozen om drie plekken per jaar beschikbaar te stellen voor deze doelgroep. Gezien de huidige wachtlijst van de WSW, 15 personen bedraagt, is dat weinig. De raad begrijpt dat de mensen op de wachtlijst niet allen in aanmerking komen voor een beschutte werkplek. Het valt ook niet te ontkennen dat beschut werkplekken duur zijn voor de gemeente.

De cliëntenraad maakt zich zorgen hoe de gemeente de voorselectie maakt van mensen die mogelijk hiervoor in aanmerking komen. Uit het beleidsplan is ons niet duidelijk op welke criteria de selectie wordt gemaakt en wie daarbij betrokken worden. Als je niet door de voorselectie komt, kom je al helemaal niet in aanmerking voor een indicatie van het UWV voor een beschut werkplek. Daarbij vervalt het overzicht hoeveel mensen een beroep doen op een beschut werkplek, hoeveel van die mensen

worden doorverwezen voor een indicatie naar het UWV en hoeveel plekken, maximaal 3 er worden gerealiseerd en of er een wachtlijst is voor beschut werkplekken.

Daarnaast geeft het college aan de beschikbare plekken te realiseren binnen de organisatie Pantar. Geen vreemde keuze vindt de cliëntenraad, maar te beperkt. Het lijkt er nu op dat er maximaal 3 plaatsen worden gerealiseerd per jaar en met de juiste indicatie van het UWV zouden deze plaatsen voor mensen uit de doelgroep kunnen worden bezet. In de visie van de cliëntenraad wordt dan niet gekeken naar de voorziening die nodig is om die individuele persoon een beschut werkplaats te gunnen maar ongeacht de begeleiding kan alleen bij Pantar zo'n plaats worden gerealiseerd. Als je binnen die setting niet de begeleiding kunt krijgen die jij als cliënt nodig hebt, heb je pech. Wij pleiten ervoor minimaal één plek te reserveren bij een eventuele andere aanbieder van beschut werkplekken binnen groot Amsterdam. Zijn er voor die plaats geen geschikte kandidaten, dan heeft de raad uiteraard geen probleem om deze plaats alsnog aan Pantar toe te wijzen.

Implementatie en evaluatie

Het spreekt bijna voor zichzelf dat een grote verandering als de participatiewet vraagt om een zorgvuldige implementatie. Hierbij hoort in de visie van de cliëntenraad een op maat en gevarieerd voorlichtingsprogramma om onrust onder de doelgroep zoveel mogelijk te beperken. Hiervoor moet ruimte en tijd zijn vlak voor de implementatie en enkele maanden na de invoering. Niets is zo frustrerend als het niet bereikbaar zijn van participatiecoaches, job coaches, maatschappelijk werkers, sociaal raadsman etc. als je vragen hebt of plotseling wordt geconfronteerd met minder inkomen, zonder dat je weet waarom. Je kunt dan inderdaad moeilijk wachten tot je voor een consult aan de beurt bent omdat je wel de rekeningen moet betalen.

We vragen dus een op de doelgroep toegesneden voorlichting. Daarnaast verwachten wij van het Team Sociale Zaken dat zij knelpunten snel registreert en communiceert met de betreffende wethouder en de raad ook wij als cliëntenraad zouden graag hiervan tijdig op de hoogte zijn. Wij zullen naar mogelijkheid binnen onze doelgroep peilen hoe de overgang is verlopen en of er knelpunten zijn die om een oplossing vragen. Indien haalbaar en mogelijk willen wij binnen een halfjaar een overzicht hoe de overgang is verlopen en of er aanwijsbare knelpunten zijn.

Bijlage 3: Reactie advies cliëntenraad Diemen

Bestemd voor : de gemeenteraad
 Van : M.M.L. van der Mark
 Betreft : Advies cliëntenraad WWB participatiewet met bestuurlijke reactie.
 Datum : 10 oktober 2014

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u het advies van de WWB cliëntenraad. Per adviespunt is de bestuurlijke reactie weergegeven. Op basis van het advies zijn geen aanpassingen in de ontwerpverordeningen doorgevoerd. Op uw verzoek is wel in het beleidsplan explicieter benoemd dat mensen die deelnemen aan re-integratieactiviteiten (waaronder scholingstrajecten) worden vrijgesteld van de tegenprestatie.

Advies cliëntenraad Diemen 24 september 2014

Dit advies is samengesteld op basis van het concept beleidsplan en de concept verordeningen naar aanleiding van de invoering van de Participatiewet en de Wet maatregelen Wet Werk en Bijstand in de gemeente Diemen per 01 januari 2015.

Het concept beleidsplan en de concept verordeningen zijn ter kennisgeving per 03 september aan de leden van de cliëntenraad verstuurd. De cliëntenraad is gevraagd om voor 24 september een schriftelijk advies uit te brengen met betrekking het voorgenomen beleid.

Woord vooraf van de cliëntenraad en algemene opmerkingen

De cliëntenraad Diemen constateert dat het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Diemen het beleid en de koers zoals vastgelegd in de in 2013 vastgesteld beleidnota Nota Werk en Inkomen 2013-2106 wil voortzetten. Continuïteit en consistentie van beleid is belangrijk voor de cliëntenraad en de doelgroepen die wij vertegenwoordigen. Wij onderschrijven dus de keuze van het college. De invoering van de Participatiewet in januari 2015 maakt het noodzakelijk dat de huidige nota wordt aangepast en nieuwe verordeningen worden opgesteld en vastgesteld. Het college kiest ervoor om daar waar de Participatiewet ruimte laat de verordeningen zo globaal mogelijk op te stellen. Dit om individueel maatwerk voor de cliënt in de toekomst mogelijk te maken. De cliëntenraad hecht veel belang aan individueel maatwerk, maar aan deze keuze zit een keerzijde. Individueel maatwerk mag niet (op termijn) onttaarden in willekeur en rechtsongelijkheid. Het kan en mag niet zo zijn dat cliënten afhankelijk zijn van een wel of niet goede relatie met hun participatiecoach en/of jobcoach. Het is daarom van het grootste belang dat participatiecoaches naast een goede training en begeleiding zicht hebben op consequente uitvoering van beleid. Het is aan de portefeuille houder en de gemeenteraad hier strikt op toe te zien. Ook de cliëntenraad zal vanuit onze taak en mogelijkheden hierop nauw

toezien. De balans tussen enerzijds maatwerk en anderzijds een dicht getimmerde regeling is delicaat. Voor de cliëntenraad is de mogelijkheid tot individueel maatwerk voor cliënten belangrijker dan de angst voor willekeur en/of rechtsongelijkheid.

In dit advies zullen wij puntsgewijze aangeven op welke onderdelen van het beleid wij zorgen, opmerkingen of vragen hebben. Een enkele keer zullen wij ook suggesties doen om mogelijke problemen te voorkomen. Aan het eind van dit document willen wij nog enkele opmerkingen maken over de implementatie van het nieuwe beleid en de evaluatie van positieve en negatieve effecten van de nieuw in te voeren werkwijze en beleid voor onze doelgroep.

Bestuurlijke reactie

De spanning tussen individueel maatwerk en willekeur / rechtsongelijkheid wordt erkend. Er kunnen meer verschillen ontstaan door de nieuwe regelgeving. Transparantie is belangrijk.

Het college krijgt eventuele signalen door bezwaar- en beroepzaken en klachtafhandeling.

Toegezegd wordt dat een afschrift van het jaarverslag over de klachtenafhandeling naar de cliëntenraad wordt verzonden. Cliënten worden geadviseerd om bij twijfels over een besluit eerst contact op te nemen met de eigen consulent. Misschien is er inderdaad een fout gemaakt of is aanvullende uitleg nodig over het genomen besluit. De gemeente doet aan ook kwaliteitscontrole. Afwikkeling van zaken wordt op de afdeling in de gaten gehouden. Tijdens werkoverleg worden de complexe zaken besproken. Het college erkent het belang van eenduidige uitvoering. Tenslotte is toegezegd dat de mogelijkheden om telefonisch contact op te nemen met het Team Sociale Zaken verruimd tijdens invoering van de participatiewet worden verruimd.

Toezeggingen

De cliëntenraad ontvangt een afschrift van het jaarverslag. Desgewenst wordt dit verslag geagendeerd voor het tweejaarlijks overleg met de portefeuillehouder.

Kostendelers norm

Met instemming heeft de cliëntenraad vernomen dat inmiddels op nationaal niveau er afspraken en regelingen zijn gemaakt met betrekking tot mantelzorg. Mensen die in het kader van mantelzorg zorgbehoeftigen in huis nemen en daarom conform de systematiek van de kostendelers norm in hun inkomen worden getroffen ervaart de cliëntenraad als zeer onrechtvaardig en contraproductief. Wij gaan er dus ook vanuit dat de gemeente terughoudend is met de toepassing van de kostendelers norm in geval er sprake is van mantelzorg.

Geschat wordt dat er in Diemen ongeveer 150 cliënten te maken zullen krijgen met de kostendelers norm. De cliëntenraad vindt het van groot belang dat cliënten van de sociale dienst tijdig worden geïnformeerd over wat de kostendelers norm voor hen gaat betekenen.

Mensen die in een schuldsaneringstraject zitten worden met een nog grotere onzekerheid geconfronteerd. Van diverse kanten is er op gewezen dat in de nieuwe situatie de beslagvrije voet

moeilijk is vast te stellen en in vele gevallen negatief kan uitpakken voor deelnemers aan deze regeling. Ook in deze gevallen verwacht de cliëntenraad dat het Sociale Team maatwerk levert en wanneer mensen financieel onder het bestaansminimum zakken de participatiecoach initiatief onderneemt om hier met de medewerkers van de schuldhulpverlening, deurwaarders etc. kijkt welke maatregelen zijn te treffen om te voorkomen dat mensen tijdelijk onder het bestaansminimum zakken, met als resultaat dat mensen die in deze situatie zitten nog dieper in de problemen komen. Dat kan en mag niet het resultaat zijn van mensen die momenteel in een schuldhulptraject zitten, dan wel daar in de toekomst mee te maken krijgen.

Bestuurlijke reactie

Het college is verplicht de kostendelers norm toe te passen, ook bij mantelzorgers, en kan niet afzien van de wettelijke verplichtingen. Het college gaat een logboek bijhouden voor schrijnende gevallen. De kostendelersnorm maakt de schuldhulpverlening inderdaad gecompliceerder. In voorkomende gevallen wordt naar een oplossing gezocht binnen de bestaande mogelijkheden. De cliënten die met de kostendelersnorm te maken krijgen worden begin 2015 persoonlijk gesproken.

Toezeggingen

- Het college houdt een logboek bij over schrijnende gevallen in relatie tot de kostendelersnorm. Desgewenst wordt dit besproken met de cliëntenraad.
- Alle cliënten die te maken krijgen met de kostendelersnorm worden tijdig persoonlijk geïnformeerd.

Afschaffing alleenstaande oudernorm

De inkomsten van alleenstaande ouders zullen door het afschaffen van de alleenstaande oudernorm dalen. Hoewel de belastingdienst via toeslagen deze inkomensachteruitgang deels compenseert, zullen de meeste alleenstaande ouders er in inkomen op achteruit gaan. Tijdige en goede voorlichting en informatie aan betreffende cliënten is van groot belang. Met name vraagt de cliëntenraad voor cliënten die het Nederlands niet/of onvoldoende beheersen of laaggeschoolden extra aandacht bij de informatievoorziening. Het is een ingewikkelde regeling, deze mensen zien vaak pas per januari 2015 dat ze "ineens" minder geld krijgen en kunnen dan in paniek of problemen komen. De cliëntenraad is positief over de in het beleidsplan aangekondigde herijking van het armoedebeleid en de extra aandacht die bovengenoemde doelgroep in dit plan krijgt. Dat kan en mag echter geen reden zijn, als deze doelgroep in de tussentijd in de knel komt, niet direct te kijken hoe acute problemen voor deze doelgroep kan worden opgelost. Dat verstaat de cliëntenraad onder maatwerk.

Bestuurlijke reactie

De gevolgen zijn verschillend per huishouden. En er zijn wisselende berichten over de koopkracht van alleenstaande ouders. Het college wil eerst zien in hoeverre de alleenstaande ouder doelgroep erop achter of vooruit gaat. Na 1 januari 2015 zal hier meer inzicht in ontstaan. Ook hier zal het college een logboek bijhouden van schrijnende gevallen.

Als cliënten problemen met toeslagen ondervinden bij de Belastingdienst zullen ze zich moeten wenden tot de Belastingdienst, eventueel met hulp van de Sociaal raadsman.

Er komen informatiebijeenkomsten over de Participatiewet. Alleenstaande ouders krijgen eind van het jaar een brief over hun normwijziging. Hierin wordt ook de mogelijkheid van een persoonlijk gesprek aangegeven indien daar behoefte aan is. Er komt overigens ook een formulierenbrigade.

Toezeggingen

- Er wordt een logboek bijgehouden voor die gevallen waarin afschaffing van de alleenstaande oudernorm leidt tot schrijnende gevallen. Desgewenst wordt dit besproken met de cliëntenraad.
- De sociaal raadsman/formulierenbrigade ondersteunt (indien noodzakelijk) cliënten als zij problemen ondervinden met de belastingdienst.
- Er worden informatiebijeenkomsten georganiseerd.

Toelagen en verlagingen

De cliëntenraad stemt in om de verlaging voor schoolverlaters en dak- en thuislozen te verlagen conform staand beleid. Wij zien de nut en noodzaak in om voor de groep dak- en thuislozen in regionaal verband afspraken te maken. Deze specifieke afspraken heeft de cliëntenraad nog niet ontvangen. We gaan er van uit dat in de herijking van het armoedebeleid ook voor deze doelgroep aandacht is. Ongeacht voor welke regeling, pleit de cliëntenraad om alleen in uiterste noodzaak financiële sancties toe te passen. Wij begrijpen dat dit als een stok achter de deur noodzakelijk kan zijn en dat de gemeente is gehouden de uit de wet voortvloeiende maatregelen op te leggen. Naar mening van de cliëntenraad hebben het overgrote deel van de cliënten geen financiële reserves om sancties op te vangen, met als gevolg dat de problematiek alleen maar groter wordt met eventuele schuldsanering als laatste strohalm. Zeker vragen wij om maatwerk indien door de opgelegde maatregel derden hiervan onbedoeld de dupe worden (bv. kinderen of zorgbehoeftigen) Als een cliënt niet wil meewerken aan zijn reïntegratie, tegenprestatie op onterechte grond weigert of vrijwilligerswerk weigert zonder goede reden, moet het mogelijk zijn om sancties door financiële maatregelen te treffen. Om bovengenoemde reden pleit de cliëntenraad deze maatregelen met uiterste terughoudendheid toe te passen, zoals ook de huidige praktijk is.

Bestuurlijke reactie

Dak- en thuislozen ontvangen uitkeringen via centrumgemeente Amsterdam. Maatwerk is bij het opleggen van maatregelen niet altijd mogelijk. Soms legt de Participatiewet dwingend op welke maatregel moet worden toegepast. De beleidsvrijheid van de gemeente wordt beperkter door de Participatiewet in dit opzicht. De gemeente is verplicht om boetes op te leggen. Bij het opleggen van maatregelen is overigens altijd aandacht voor de omstandigheden en gevolgen. Dat is nu al zo en dat zal blijven.

Toezeggingen

Geen

Tegenprestatie

De doelgroepen die in de beleidsnota worden genoemd die de gemeente kan vrijstellen van een tegenprestatie onderschrijft de cliëntenraad. Ook het beleid dat de tegenprestatie in principe alleen wordt opgelegd op mensen met een grote achterstand tot de arbeidsmarkt onderschrijft de cliëntenraad. Mensen die in bij-, om- of scholingstrajecten zitten of in een re-integratieproces moeten worden vrijgesteld van een verplichte tegenprestatie. Ook met de voorziene tijdsduur die een tegenprestatie kan worden opgelegd is de cliëntenraad akkoord.

Sociale activering van langdurig werklozen is op zichzelf een goed doel, maar voor de cliëntenraad is het opleggen van een tegenprestatie met als enig doel sociale activering mager, daarvoor is de tegenprestatie niet het geëigende middel. In de praktijk zullen vele cliënten de tegenprestatie ervaren als een opgelegde plicht. Als ik dit niet doe verlies ik een deel van mijn uitkering. Velen zullen het niet ervaren als een motivatie om maatschappelijk nuttige activiteiten te doen of het opbouwen van een sociaal netwerk om isolatie of achterstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Vandaar dat maatwerk juist hier heel belangrijk is. Als een cliënt het als pesten ervaart dient de tegenprestatie geen enkel doel, maar als hij wordt gemotiveerd en gestimuleerd om actief te worden, kan het een goede manier zijn het zelfbeeld van de cliënt te versterken en het initiatief om zelf te zoeken naar (vrijwilligers) werk bevorderen. Nog een apart punt is wie de cliënt begeleid die een tegenprestatie is opgelegd. Dit vraagt de nodige capaciteit en inspanning. Heeft een participatiecoach of jobcoach hiervoor voldoende tijd en mogelijkheid? De cliëntenraad heeft begrepen dat ook wordt gedacht aan begeleiding vanuit Diemen Werkt. Dat is een mogelijkheid, maar mag wat ons betreft nooit ten koste gaan van re-integratietrajecten waarvoor Diemen Werkt primair bedoeld is. Dus als de organisatorische capaciteit binnen Diemen werkt hiervoor aanwezig is, en het geen belemmering vormt voor cliënten die in een re-integratietraject willen/moeten, is een begeleiding van cliënten van wie een tegenprestatie wordt gevraagd op zich geen probleem.

Bestuurlijke reactie

Het college maakt gebruik van de mogelijkheid om de doelgroep zo beperkt mogelijk te houden. Het college wil vrijwilligersorganisaties niet vragen verplichten mee te werken aan uitvoering van de tegenprestatie. Cliënten in een re-integratietraject gaan bij Diemen werkt voor.

Toezeggingen

Geen

Categoriale bijzondere bijstand

Op de ziekenkostenpolis na, waarvan cliënten van de sociale dienst gebruik kunnen maken zijn andere vormen van categoriale bijzondere bijstand niet langer mogelijk. Dat betekent dat mensen individueel een beroep moeten doen op bijzondere bijstand. Voor de participatiecoach betekent dit dat hij/zij veel uitgebreidere voorlichting aan cliënten moeten geven waarop die recht heeft en waarvoor wel of geen bijzondere bijstand kan worden aangevraagd. Dat het huidige beleid van de verlening van bijzondere bijstand wordt gecontinueerd kan op instemming rekenen van de cliëntenraad. Wel adviseren wij de raad dringend om een zogenaamde formulierenbrigade op te richten. Een laagdrempelige voorziening

die mensen die het Nederlands niet beheersen of laaggeschoolden kan helpen bij het invullen van formulieren en bij het aanvragen van bijvoorbeeld bijzondere bijstand.

Bestuurlijke reactie

Het advies is ter kennisgeving aangenomen.

Toezeggingen

In 2015 wordt een formulierenbrigade opgericht.

Individuele studietoeslag

Hierover heeft de cliëntenraad geen op- of aanmerkingen.

Bestuurlijke reactie

Het advies is ter kennisgeving aangenomen.

Toezeggingen

Geen.

Oprichting Werkbedrijf Groot Amsterdam

Het afstemmen van het scheppen van regionale banen voor bv. Arbeidsgehandicapten en mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, beschutte werkplekken etc. is uiteraard belangrijk. De concrete afspraken hierover zijn nog onderwerp van overleg. De cliëntenraad wacht de conclusies en resultaten van dit overleg af. Wij hopen uiteraard dat onze gemeente hier goed uitkomt.

Bestuurlijke reactie

Het advies is ter kennisgeving aangenomen.

Toezeggingen

De cliëntenraad wordt schriftelijk op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen ten aanzien van het Werkbedrijf Groot Amsterdam (WGA).

Garantiebanen en quota

Nationaal is afgesproken dat werkgevers zich gecommitteerd hebben om tot 2026 100.000 banen te scheppen. In de regio Groot Amsterdam wordt gekeken hoeveel van die banen in deze regio worden gerealiseerd en aan wie de beschikbare banen worden toegewezen. Onderdeel hiervan is dat er op regionaal niveau harmonisatie van werkgeversinstrumenten worden gemaakt over loonkostensubsidies, jobcoaching en loonwaardemeting door het UWV en de mogelijkheid voor werknemers tot het afsluiten van een zogenaamde no risk polis.

De cliëntenraad ziet nut en noodzaak van deze regionale afspraken in, maar wachten af wat de resultaten van dit overleg worden. Pas dan kunnen wij onze zienswijze hierop formuleren. We hopen

alleen dat dit proces niet al te lang duurt en dat er binnen afzienbare tijd zicht komt op deze belangrijke afspraken.

Bestuurlijke reactie

Het advies is ter kennisgeving aangenomen.

Toezeggingen

De cliëntenraad wordt geïnformeerd over ontwikkelingen inzake de garantiebannen.

Re-integratie

Re-integratie is een speerpunt in het beleid om mensen aan betaald werk te helpen. Mensen met een relatief hoge loonwaarde capaciteit en niet al te ver afstand van de arbeidsmarkt zijn instrumenten als om-, bij- en scholing belangrijk. Diemen mag verwachten dat mensen met een sociale uitkering zich inspannen om weer werk te vinden. Hier draait de hele participatiewet om. Instrumenten als leerplekken of tijdelijke stages, vrijwilligerswerk om werkervaring op te doen etc. kunnen hiervoor geschikte middelen zijn. Meewerken met een job coach en/of participatiecoach om een plan van aanpak te formuleren en hieraan uitvoering te geven, mag van een cliënt worden verwacht. Wanneer een cliënt zich hier bewust tegen verzet of de strategie om aan werk te komen ondermijnt, kunnen sancties aan de orde zijn, onder condities die al eerder in deze nota zijn weergegeven. Wanneer er concreet sprake is van zinvol vrijwilligerswerk, stages of leerwerkplekken mogen eventuele beperkingen geen rol spelen om dit werk alsnog af te wijzen. Gezien de doelgroep WAJONG pleit de cliëntenraad er voor, om met toestemming van de job coach of participatiecoach dat kandidaten de mogelijkheid te geven om te reizen met bijvoorbeeld de service taxi. Nu is woon werk verkeer door dit soort vervoer verboden. Dit kan in de praktijk een belemmering zijn voor het aanvaarden van een zinvolle stage, leerwerkplek etc. Dit geldt ook bij het opleggen van een tegenprestatie. Mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kunnen bijvoorbeeld via een re-integratietraject via Diemen Werkt weer vaardigheden en kwalificaties verkrijgen om een betere startpositie op de arbeidsmarkt te verkrijgen. Wij adviseren de raad toetsbare criteria te formuleren om te kijken of de re-integratietrajecten van Diemen Werkt effectief zijn. Hoeveel trajecten moet Diemen Werkt per jaar realiseren? Kan worden aangetoond dat na zo'n traject bijvoorbeeld 60% van de deelnemers inderdaad een aantoonbare betere startpositie heeft en dat bijvoorbeeld 40% van de deelnemers na afloop binnen vier maanden inderdaad werkt vindt. Dit kan een methode zijn om de effectiviteit van de reïntegratie te meten en indien doelstellingen niet worden gehaald er tijdig bijgestuurd kan worden.

Bestuurlijke reactie

Ten aanzien van vervoerskosten voor werkende Wajongers wordt bekeken of via doelgroepen vervoer of de WMO een oplossing kan worden geboden. Inmiddels wordt de effectiviteit van re-integratie gemeten (na advies van de rekenkamer). Dit vindt plaats via een landelijke benchmark. Deze richt zich niet uitsluitend op Diemen Werkt maar op re-integratie in brede zin.

De cliëntenraad WWB wordt, net als de gemeenteraad, in 2015 geïnformeerd over de uitkomsten van 2014. In 2015 zal nog meer re-integratie in eigen beheer worden uitgevoerd.

Er wordt alleen nog maar samen met externe partners gewerkt als het gaat om (intensieve) zorgtrajecten.

Toezeggingen

De cliëntenraad wordt in 2015 geïnformeerd over de uitkomst van de re-integratie- benchmark

Beschut werkplekken

Zorgen maakt de cliëntenraad zich over de beschut werkplekken voor de mensen die extra begeleiding nodig hebben bij het doen van werkzaamheden. Gezien het budget heeft het college gekozen om drie plekken per jaar beschikbaar te stellen voor deze doelgroep. Gezien de huidige wachtlijst van de WSW, 15 personen bedraagt, is dat weinig. De raad begrijpt dat de mensen op de wachtlijst niet allen in aanmerking komen voor een beschutte werkplek. Het valt ook niet te ontkennen dat beschut werkplekken duur zijn voor de gemeente. De cliëntenraad maakt zich zorgen hoe de gemeente de voorselectie maakt van mensen die mogelijk hiervoor in aanmerking komen. Uit het beleidsplan is ons niet duidelijk op welke criteria de selectie wordt gemaakt en wie daarbij betrokken worden. Als je niet door de voorselectie komt, kom je al helemaal niet in aanmerking voor een indicatie van het UWV voor een beschut werkplek. Daarbij vervalt het overzicht hoeveel mensen een beroep doen op een beschut werkplek, hoeveel van die mensen worden doorverwezen voor een indicatie naar het UWV en hoeveel plekken, maximaal 3 er worden gerealiseerd en of er een wachtlijst is voor beschut werkplekken. Daarnaast geeft het college aan de beschikbare plekken te realiseren binnen de organisatie Pantar. Geen vreemde keuze vindt de cliëntenraad, maar te beperkt. Het lijkt er nu op dat er maximaal 3 plaatsen worden gerealiseerd per jaar en met de juiste indicatie van het UWV zouden deze plaatsen voor mensen uit de doelgroep kunnen worden bezet. In de visie van de cliëntenraad wordt dan niet gekeken naar de voorziening die nodig is om die individuele persoon een beschut werkplaats te gunnen maar ongeacht de begeleiding kan alleen bij Pantar zo'n plaats worden gerealiseerd. Als je binnen die setting niet de begeleiding kunt krijgen die jij als cliënt nodig hebt, heb je pech. Wij pleiten ervoor minimaal één plek te reserveren bij een eventuele andere aanbieder van beschut werkplekken binnen groot Amsterdam. Zijn er voor die plaats geen geschikte kandidaten, dan heeft de raad uiteraard geen probleem om deze plaats alsnog aan Pantar toe te wijzen.

Bestuurlijke reactie

De voorselectie wordt gedaan door de gemeente. Dat doen we nu ook al met de Wsw. Daar melden de consultants iemand voor aan. Beoordeling zal door het UWV worden gedaan. De criteria voor beschut werk worden nog opgesteld via de AmvB. Het college staat open voor plaatsing van mensen bij een ander organisatie dan Pantar. Het uitgangspunt is dat de kandidaat past op de plek. De wachtlijst van 15 personen hoeven niet perse allemaal naar beschut werk. Hier zitten ook kandidaten tussen die individueel of in groepsverband gedetacheerd kunnen worden en op termijn kunnen uitstromen naar regulier werk.

Toezeggingen

Geen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M.M.L. van der Mark', with a long horizontal flourish extending to the right.

M.M.L. van der Mark

Portefeuillehouder Werk en Inkomen

Bijlage 4: De verordeningen

- Afstemmingsverordening (gewijzigd)
- Verordening tegenprestatie (nieuw)
- Verordening individuele inkomenstoelage (nieuw)
- Verordening individuele studietoelage (nieuw)
- Verordening loonkostensubsidie en loonwaarde (nieuw)
- Re-integratieverordening (gewijzigd)
- Verordening cliëntenparticipatie (gewijzigd)